

Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful

Cynllun Cydraddoldeb Strategol

Cyngor Bwrdeistref Sirol
MERTHYR TUDFUL
MERTHYR TYDFIL
County Borough Council

CYFLWYNIAD	3
GWYBODAETH AM FERTHYR TUDFUL	4
EIN CYNGOR	5
INTEGREIDDIAD	6
PWRPAS Y CYNLLUN CYDRADDOLDEB STRATEGOL	8
DEDDFWRIAETH - DEDDF CYDRADDOLDEB 2010, DYLETSWYDD CYDRADDOLDEB Y SECTOR CYHOEDDUS (PSED) A NODWEDDION GWARCHODEDIG	9
DATBLYGU EIN HAMCANION	13
EIN HAMCANION CYDRADDOLDEB AR GYFER 2024-2028	15
Amcan: Ymgysylltu cynhwysol a chyfranogiad	15
Amcan: Gwasanaethau hygrych	17
Amcan: Gweithlu Cynhwysol ac amrywiol	18
Amcan: Ecwiti cyflog	20
Amcan: Cymunedau Diogel, Cynhwysol a Chydlynol	21
Amcan: Addysg, Sgiliau a Chyflogaeth	22
CYFLAWNI, MONITRO AC ADOLYGU'R CYNLLUN	24
RHAGOR O WYBODAETH	24
Atodiadau	25
Atodiad 1 – Gwybodaeth bellach a chyfleoedd	25
Atodiad 2 – A yw Cymru'n Decach – Adroddiadau blaenorol	31

CYFLWYNIAD

Rydym yn falch o gyflwyno ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2024-2028. Pwrpas y Cynllun hwn yw gwella cyfleoedd cyfartal yn ein cymunedau drwy ddarparu gwasanaethau, cyflogaeth, comisiynu, arweinyddiaeth a gweithio mewn partneriaeth.

Rydym eisiau Bwrdeistref Sirol lle mae pawb yn cael eu trin yn gyfartal ac yn deg ym mhob agwedd ar eu bywydau; lle nad oes unrhyw un yn cael ei wahaniaethu neu ei roi dan anfantais oherwydd eu cefndir neu hunaniaeth.

"Man lle mae amrywiaeth yn cael ei werthfawrogi a'i barchu a lle gall pawb gymryd rhan, ffynnu a chael cyfle i gyflawni eu potensial yn rhydd rhag gwahaniaethu a rhagfarn."

Ein Gweledigaeth Cydraddoldeb ar gyfer Merthyr Tudful

Fel Cyngor, mae gennym ddyletswydd i fynd i'r afael â gwahaniaethu ac anfantais a'u herio fel bod pobl yn teimlo'n ddiogel rhag aflonyddu a bod gan bawb fynediad at wasanaethau o ansawdd uchel. Bydd y Cynllun Cydraddoldeb Strategol hwn yn ein helpu i sicrhau ein bod yn canolbwyntio ar ganlyniadau cadarnhaol i bobl ym Merthyr Tudful.

Gan adeiladu ar Gynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024, byddwn yn parhau i hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth a rhannu syniadau ac arfer da gyda phartneriaid a darparwyr gwasanaethau eraill. Byddwn yn parhau i fireinio a datblygu ein gwasanaethau, gan gynnwys systemau monitro priodol, i'n helpu i gael gwell dealltwriaeth o'n staff a'r cymunedau lleol ehangach ac anghenion amrywiol ein cymunedau.

Byddwn yn parhau i weithio tuag at gyflawni ein gweledigaeth drwy ein rôl fel arweinydd cymunedol, darparwr gwasanaeth, comisiynydd a chyflogwr, a byddwn yn gweithio mewn partneriaeth mewn unrhyw ffordd y gallwn i wella llesiant y Fwrdeistref Sirol.

Mae'r gweithgareddau yn y Cynllun hwn yn dangos yn glir ein hymrwymiad cryf i ddileu pob math o wahaniaethu a hyrwyddo cyfleoedd cyfartal a pherthynas dda rhwng pobl sy'n ymweld, byw a gweithio ym Merthyr Tudful. Fodd bynnag, oherwydd ein hadnoddau cyfyngedig gan gynnwys ein cyllideb, bydd angen i ni flaenoriaethu meysydd o'r Cynllun ac edrych ar ddarparu mwy o amser yn y tymor hir.

Rydym wedi ymrwymo'n gryf i sicrhau bod egwyddorion cydraddoldeb ac amrywiaeth yn cael eu dangos ym mhob agwedd ar sut rydym yn darparu gwasanaethau ac o fewn ein harferion gwaith.

Y Cynghorydd Gareth Richards

Hyrwyddwr Cydraddoldeb

Ellis Cooper

Prif Weithredwr

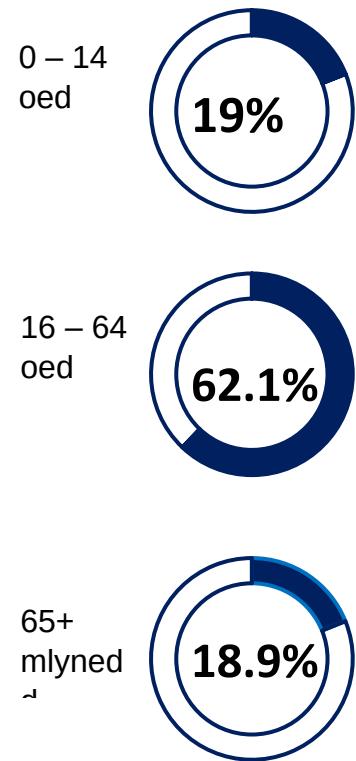
GWYBODAETH AM FERTHYR TUDFUL

Wedi'i leoli yn ardal Blaenau'r Cymoedd tua 20 milltir o brifddinas Cymru, Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yw'r awdurdod lleol lleiaf yng Nghymru ac mae wedi ei leoli o fewn Prifddinas-Ranbarth Caerdydd. Mae Cyfrifiad y DU 2021 yn dangos y ffeithiau a'r ffigurau canlynol am Ferthyr Tudful i ni:

Cyfanswm y boblogaeth:

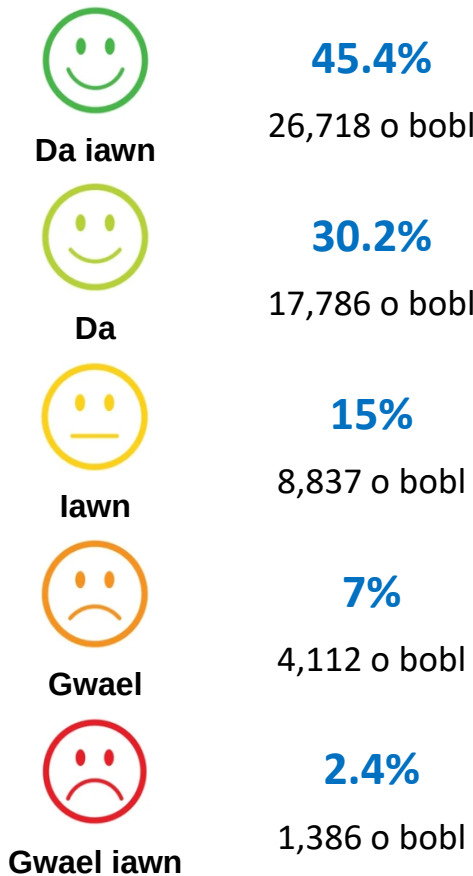
58,839

Poblogaeth yn ôl grŵp oedran:

Ffynhonnell: [Cyfrifiad 2021](#)

Iechyd:

Ffynhonnell: [Cyfrifiad 2021](#)

Ethnigrwydd:

Ffynhonnell: [Cyfrifiad 2021](#)

91.7% 57,140 o bobl	Adnabod fel Gwyn
0.9% 510 o bobl	Adnabod fel grŵp ethnig cymysg / lluosog
1.5% 871 o bobl	Adnabod fel Asiaidd / Asiaidd Prydeinig
0.2% 91 o bobl	Adnabod fel Du Affricanaidd / Caribiaidd / Prydeinig
0.4% 227 o bobl	Adnabod fel grwpiau ethnig eraill

Mae Cynllun Datblygu Lleol [Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful](#) (CDLI) yn dangos i ni mai prif dref Merthyr Tudful sydd â'r crynodiad uchaf o'r boblogaeth (tua 43,000). Dyma'r brif ganolfan fanwerthu a gwasanaeth ym Mlaenau'r Cymoedd; gan gyflawni rôl strategol allweddol yn y rhanbarth. Mae gan Ferthyr Tudful rai o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru.

Nododd Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru fod gan Ferthyr Tudful lefelau uchel o amddifadedd; gyda 28 o'i 36 LSOA wedi'u cofnodi fel rhai yn y 50% uchaf o ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru. I fynd i'r afael â hyn, mae'r Cyngor yn datblygu strategaeth 'Trechu Tlodi' i alluogi a chyflawni camau gweithredu wedi'u targedu a'u cydlynu ar y cyd â'n partneriaid allweddol.

EIN CYNGOR

Nifer staff y Cyngor:	2,922
Nifer y wardiau etholiadol	11
Nifer y cynghorwyr lleol	30
Nifer yr aelwydydd	25,800
Nifer yr Ysgolion Cynradd	19
Nifer yr Ysgolion Uwchradd	3
Nifer o ysgolion 3-16	1
Nifer yr Ysgolion Arbennig	1
Nifer yr Unedau Cyfeirio Disgyblion	1

Ein gweledigaeth ar y cyd ar gyfer Merthyr Tudful yw:
"Cryfhau safle Merthyr Tudful fel canolfan ranbarthol Blaenau'r Cymoedd, a bod yn lle i ymfalchïo ynddo:

- Mae pobl yn dysgu ac yn datblygu sgiliau i gyflawni eu huchelgeisiau.
- Mae pobl yn byw, yn gweithio, yn ddiogel, yn iach ac yn gyflawn.
- Mae pobl yn ymweld, yn mwynhau ac yn dychwelyd."

Gwerthoedd Craidd

Gellir gweld mwy o wybodaeth yn Atodiad 1.

Mae gan y Cyngor **saith egwyddor sylfaenol**. Datblygwyd y rhain gyda'n staff fel rhan o raglen o gynnwys ac ymgysylltu â staff ynghylch sut yr ydym am weithio. Mae'r gwerthoedd hyn yn ddolen o amcanion personol aelodau staff; Amcanion Tîm/Gwasanaeth; i'n hamcanion a'n gweledigaeth.

Gonestrwydd ac onestrwydd	Ymddiriedaeth a pharch	Atebolrwydd
Dysg	Dyhead	Gweithio Tîm
Cyfathrebiad		

Model Gweithredu

Mae ein model gweithredu a gymeradwywyd gan y Cyngor wedi'i gynllunio i nodi sut y byddwn yn darparu ein gwasanaethau. Mae'n ein cefnogi i drawsnewid a gwella sut rydym yn gweithio. Mae ein model gweithredu (wedi'i adeiladu ar y 5 ffordd o weithio) yn cynnwys sut y dylem weithio'n **economaidd, yn effeithlon ac yn effeithiol**.

Rydym wedi nodi'r **8 egwyddor a'r** disgwyliadau gweithredu.

Gwrando ac ymgysylltu â'n rhanddeiliaid	Cyfathrebu clir	Cofleidio technoleg ddigidol
Canolbwyntio ar flaenoriaethau a chanlyniadau allweddol	Gweithredu strategaeth yn gyson ac yn amserol	Alinio'r gyllideb â blaenoriaethau allweddol
Mae pawb yn atebol	Hyrwyddo annibyniaeth	

Sut y byddwn yn gweithio gyda'n gilydd i gyflawni ein gweledigaeth a rennir a chyflawni ein nodau?

Mae'r Cyngor wedi datblygu pedwar amcan sy'n ffurfio ffocws Cynllun Lles Corfforaethol y Cyngor. Mae'r rhain wedi'u rhestru yn y tabl isod:

Ein Cynllun Lles Corfforaethol 2023-2028

Merthyr Tudful uchelgeisiol sy'n canolbwyntio ar ddysgu	Byddwn yn cryfhau sut rydym yn galluogi pobl i dyfu a chyrraedd eu potensial
Merthyr Tudful iachach	Byddwn yn grymuso pobl i fyw bywydau annibynnol ac urddasol
Merthyr Tudful Diogel a Llewyrchus	Byddwn yn cefnogi sut mae ein heconomi yn adfer ac yn tyfu; Sicrhau bod pobl yn teimlo'n ddiogel yn eu hardal leol
Merthyr Tudful glan a gwyrdd	Byddwn yn cefnogi creu amgylchedd glân a gwyrdd nawr ac yn y dyfodol

INTEGREIDDIAD

Sut mae'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn cysylltu â'n Strategaethau Corfforaethol Allweddol eraill?

Mae'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn cysylltu â nifer o strategaethau, cynlluniau, polisiau a fframweithiau allweddol eraill y Cyngor. Mae hefyd yn sicrhau bod y Cyngor yn cyflawni ei ddyletswyddau yn unol â deddfwriaeth ac yn cyfrannu at amcanion rhanbarthol a chenedlaethol.

Mae rhai enghreifftiau wedi'u cynnwys yn y rhestr isod:

- Datganiad Llesiant 2023 – 2028
- Gweithredu Heddiw ar gyfer Gwell Yfory 2023 - 2028
- Adeiladu Cynllun Trefniadaeth Iach 2020-2023
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
- Deddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015.
- Safonau'r Gymraeg (a gyflwynwyd o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011)
- Mwy Na Geiriau: Strategaeth y Gymraeg Llywodraeth Cymru
- Cymraeg 2050 (1 miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050)

Mae'r diagram isod yn rhoi crynodeb o Weledigaeth a Rennir y Cyngor yng nghyd-destun Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ynghyd ag amcanion rhanbarthol a blaenoriaethau gwleidyddol lleol.

Dylid nodi mai dogfen fyw yw hon. Mae fersiynau yn y dyfodol yn debygol o gynnwys tystiolaeth sut mae'r CCS yn integreiddio â dogfennau eraill trwy weithredu'r cynllun gweithredu yn y ddogfen hon.

Ein gweledigaeth a rennir
'Gweithredu heddiw er gwell yfory'

Y Gymru yr ydym
ei heisiau

Cymru Lewyrchus

Cymru Gydnerth

Cymru Iachach

Cymru fwy cyfartal

**Cymru o
gymunedau
cydlynol**

**Cymru o
Ddiwylliant
Ffyniannus a'r
Gymraeg**

**Cymru sy'n gyfrifol
yn fyd-eang**

Cryfhau safle Merthyr Tudful fel canolfan ranbarthol Blaenau'r Cymoedd; a bod yn lle i fod yn falch o ble:

Y Weledigaeth a Rennir ar gyfer Merthyr Tudful:

Mae pobl yn dysgu ac yn datblygu sgiliau i gyflawni eu huchelgais;
Mae pobl yn byw, yn gweithio ac yn cael bywydau iach a chyflawn; a
Pobl yn ymweld, yn mwynhau ac yn dychwelyd

Sut y byddwn yn gweithio gyda'n gilydd i gyflawni newid a chyflawni ein nodau:

Amcanion Llesiant CBS Merthyr Tudful	Amcanion Llesiant BGC Cwm Taf Morgannwg	Gweledigaeth Gweinyddiaeth Arweiniol CBS Merthyr Tudful
Merthyr Tudful uchelgeisiol sy'n canolbwyntio ar ddysgu <i>Byddwn yn cryfhau sut rydym yn galluogi pobl i dyfu a chyrraedd eu potensial.</i>	Cymunedau Lleol Iach <i>Cwm Taf Morgannwg lle mae ein cymunedau'n gynhwysol ac yn teimlo'n gydlynol ac mae pobl yn teimlo'n ddiogel, yn cael eu cefnogi a'u gwerthfawrogi.</i>	Mae ein pobl yn gwneud Merthyr Tudful yn lle gyda dyfodol cadarnhaol sy'n llawn balchder i'n cymunedau. <i>Pobl, Lle a Balchder: Eich Gweledigaeth Annibynnol ar gyfer Merthyr Tudful yr 21ain Ganrif.</i>
Merthyr Tudful Iachach <i>Byddwn yn grymuso pobl i fyw bywydau annibynnol ac urddasol.</i>	Cymdogaethau Lleol Cynaliadwy a Gwydn <i>Cwm Taf Morgannwg lle rydym yn deall ac yn ymateb i'r risg o newid yn yr hinsawdd i'n cymunedau. Er mwyn gwneud hyn mae'n rhaid i ni werthfawrogi, rheoli a mwynhau ein mannau gwyrdd a glas yn gyfrifol.</i>	
Merthyr Tudful Diogel a Llewyrchus <i>Byddwn yn cefnogi sut mae ein heconomi yn adfer ac yn tyfu.</i>		
A Clean & Green Merthyr Tudful <i>Byddwn yn cefnogi creu amgylchedd glân a gwyrdd nawr ac yn y dyfodol.</i>		

PWRPAS Y CYNLLUN CYDRADDOLDEB STRATEGOL

Datblygwyd Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2024-2028 i adlewyrchu ein hymrwymiad i gydraddoldeb ym Mwrdeistref Sirol Merthyr Tudful ac i sicrhau ein bod yn cyflawni ein dyletswyddau statudol fel y'u ceir yn Neddf Cydraddoldeb 2010. Mae'r cynllun hwn yn disodli Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 a gymeradwywyd ym mis Mawrth 2020. Mae'n tynnu sylw at gysylltiadau â deddfwriaeth a rheoliadau sy'n ymwneud â Deddf Safonau'r Gymraeg a Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a chyfrifoldebau o dan Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus.

Mae hyn yn parhau â'r gwaith y mae'r Cyngor yn ei wneud ac yn hyrwyddo ein hymrwymiad i sicrhau bod gennym gymunedau cynhwysol yn rhydd o wahaniaethu.

DEDDFWRIAETH - DEDDF CYDRADDOLDEB 2010, DYLETSSWYDD CYDRADDOLDEB Y SECTOR CYHOEDDUS (PSED)

A NODWEDDION GWARCHODEDIG

Deddf Cydraddoldeb 2010

Mae **Deddf Cydraddoldeb 2010** yn dwyn ynghyd ac yn disodli'r deddfau gwrth-wahaniaethu blaenorol gydag un Ddeddf. Mae'n symleiddio ac yn cryfhau'r gyfraith, yn dileu anghysondebau, ac yn ei gwneud hi'n haws i bobl ei deall a chydymffurfio â hi. Mae'r Ddeddf yn cynnwys **Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (PSED)** sy'n disodli'r dyletswyddau ar wahân ar gydraddoldeb hil, anabledd a chydaddoldeb rhywiol. I gael gwybod mwy, edrychwch ar [Ddeddf Cydraddoldeb 2010](#) a [Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus \(PSED\)](#) (yn agor mewn tudalen newydd).

Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (Y 'Ddyletswydd Gyffredinol')

Nod y **ddyletswydd gyffredinol** yw sicrhau bod awdurdodau cyhoeddus a'r rhai sy'n cyflawni swyddogaeth gyhoeddus yn ystyried sut y gallant gyfrannu'n gadarnhaol at gymdeithas decach trwy hyrwyddo cydraddoldeb a pherthynas dda yn eu gweithgareddau o ddydd i ddydd. Mae'r ddyletswydd yn sicrhau bod ystyriaethau cydraddoldeb yn cael eu cynnwys yn nyluniad polisiâu a darparu gwasanaethau a'u bod yn cael eu hadolygu. Bydd hyn yn sicrhau canlyniadau gwell i bawb. Wrth wneud penderfyniadau a darparu gwasanaethau mae'n rhaid i ni roi sylw dyledus i'r angen i:

- Dileu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth anghyfreithlon ac ymddygiad arall sy'n cael ei wahardd gan y Ddeddf.
- Hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a'r rhai nad ydynt.
- meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r rhai nad ydynt.

Wrth hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r rhai nad ydynt, mae'n rhaid i ni hefyd sicrhau ein bod:

- Dileu neu leihau anfanteision a ddioddefir gan bersonau sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol ac sy'n gysylltiedig â'r nodwedd honno.
- Annog pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol i gymryd rhan mewn bywyd cyhoeddus neu mewn unrhyw weithgaredd arall lle mae cyfranogiad yn anghymesur o isel.
- diwallu anghenion personau sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol sy'n wahanol i anghenion pobl nad ydynt yn ei rhannu.

Mae'n anghyfreithlon gwahaniaethu yn erbyn rhywun oherwydd eu nodwedd warchodedig. Mae **naw nodwedd warchodedig** wedi'u rhestru o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010:

Oed	Anabledd	Ailbennu rhywedd
Beichiogrwydd a mamolaeth	Ras	Crefydd neu gred
Rhyw	Cyfeiriadedd rhywiol	Priodas a phartneriaeth sifil

I gael gwybod mwy am y nodweddion gwarchodedig, gweler [Deddf Cydraddoldeb 2010](#) (yn agor mewn tudalen newydd).

Dyletswyddau penodol

Yng Nghymru, mae gennym **ddyletswyddau statudol penodol** a osodir arnom sy'n nodi pa gamau y mae'n rhaid i'r Cyngor eu cymryd i gydymffurfio. Pwrpas eang y dyletswyddau penodol yng Nghymru yw helpu cyrff rhestredig i gyflawni eu dyletswydd gyffredinol a chynorthwyo tryloywder. Cyhoeddwyd y rhain gan Lywodraeth Cymru ym mis Ebrill 2011 ac maent yn ymdrin â'r canlynol:

Amcanion	Asesu effaith	Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol
Gwybodaeth am gydraddoldeb	Ymgysylltu	Adroddiad blynyddol
Adolygu	Gwybodaeth cyflogaeth	Hygyrchedd
Gwahaniaethau cyflog	Cyhoeddi	Hyfforddiant staff
Adroddiad Gweinidogion Cymru	Caffael	

I gael rhagor o wybodaeth am y dyletswyddau penodol yng Nghymru, darllenwch [Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 \(Dyletswyddau Statudol\) \(Cymru\) 2011](#) (yn agor mewn tudalen newydd).

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Rydym wedi ymrwymo i sicrhau bod **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015** wedi'i hymgorffori mewn arferion gwaith a darparu gwasanaethau.

Rhaid i ni wneud y mwyaf o'n cyfraniad i'r saith nod llesiant cenedlaethol. Yn ein holl waith, mae angen i ni ymgorffori'r nodau hyn yn ein holl waith gan sicrhau eu bod yn cael eu hystyried pan fydd penderfyniadau'n cael eu gwneud. Rhaid i ni *'weithredu mewn modd sy'n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain'*.

Am fwy o wybodaeth am y Ddeddf, gweler [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#) (yn agor mewn tudalen newydd).

Mae gan bob un o'r **7 nod llesiant cenedlaethol** ddisgrifiad i adeiladu dealltwriaeth gyffredin – cliciwch [yma](#) i ddarllen trosolwg o'r nodau hyn (yn agor mewn tudalen newydd).

Am fwy o wybodaeth am y **pum ffordd o weithio disgrifyddion**, edrychwch ar yr [egwyddorion datblygu cynaliadwy](#) (yn agor mewn tudalen newydd).

Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd gyfreithiol ar gyrff cyhoeddus i fabwysiadu'r **egwyddor datblygu cynaliadwy**. Defnyddiwyd yr egwyddorion hyn i lywio datblygiad ein Hamcanion Cydraddoldeb a'r camau y byddwn yn eu cymryd i gyflawni pob amcan. Mae'r asesiad o'r **pum ffordd o weithio** wedi'i gynnwys yn Asesiad Effaith Integredig y Cyngor, sydd hefyd yn cynnwys asesu amcanion Llesiant, nodweddion gwarchodedig a bioamrywiaeth. Mae'r holl benderfyniadau a wneir gan y Cyngor yn cael eu hasesu yn erbyn y naw nodwedd warchodedig. Mae adroddiadau allanol a wnaed gan y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol wedi cefnogi a dylanwadu ar ddatblygiad ein hamcanion cydraddoldeb.

Ein ffordd o weithio

Hirdymor

Ataliad

Cydweithio

Integreiddiad

Cyfranogiad

Dyletswydd economaidd-gymdeithasol

Ar Fawrth 31^{ain} 2021 daeth [y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol](#) i rym yng Nghymru. Mae'r ddyletswydd yn gosod rhwymedigaeth gyfreithiol ar y Cyngor wrth wneud penderfyniadau strategol i ystyried yr angen i leihau anghydraddoldebau canlyniad a achosir gan anfantais economaidd-gymdeithasol. Nod cyffredinol y ddyletswydd yw sicrhau gwell canlyniadau i'r rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol. Bydd y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol yn cefnogi hyn drwy sicrhau bod y rhai sy'n gwneud penderfyniadau strategol:

- ystyried tystiolaeth ac effaith bosibl
- drwy ymgynghori ac ymgysylltu
- deall barn ac anghenion y rhai y mae'r penderfyniad yn effeithio arnynt, yn enwedig y rhai sy'n dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol
- Croesawu her a chraffu
- ysgogi newid yn y ffordd y gwneir penderfyniadau a'r ffordd y mae penderfynwyr yn gweithredu.

Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011

Disodlodd [Mesur y Gymraeg \(Cymru\) 2011](#) Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993 a gosododd ddyletswydd ar gyrff y sector cyhoeddus i gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg. Yn y bôn, mae gan y Mesur yr un gofyniad â'r Gymraeg.

Mae'n rhaid i gyrff cyhoeddus gydymffurfio â set o Safonau'r Gymraeg genedlaethol. Cafodd y rhain eu rhoi i'r Cyngor gan Gomisiynydd y Gymraeg drwy [hysbysiad cydymffurfio](#). Mae 176 o safonau ac mae'r hysbysiad cydymffurfio yn nodi pa safonau sy'n berthnasol i'r Cyngor, ynghyd ag unrhyw eithriadau a dyddiadau gweithredu disgwylidig.

Mae'r safonau wedi'u rhannu'n bedair thema:

- Cyflenwi Gwasanaeth
- Gweithredol
- Cadw Cofnodion
- Gwneud Polisi

Nid yw Deddf Cydraddoldeb 2010 yn cwmpasu'r Gymraeg, ond mae agendâu polisi Cydraddoldeb a'r Gymraeg yn ategu ac yn llywio ei gilydd. Mae'r Gymraeg hefyd wedi'i chynnwys o fewn y nodau yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 – Cymru o ddiwylliant bywiog a iaith Gymraeg ffyniannus. Mae'r Gymraeg yn elfen allweddol o agenda Cydraddoldeb y Cyngor. Mae'r Cyngor yn hyrwyddo ac yn hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg drwy ddilyn yr egwyddorion arweiniol canlynol:

- Mae gan unigolion yr hawl i ddelio â ni yn Gymraeg
- Rhaid gosod y Gymraeg i'w darllen yn gyntaf (i'r chwith neu'r tu hwnt i'r Saesneg)
- Hawliau iaith i staff
- Mae ansawdd y gwasanaeth ac agwedd gadarnhaol yn bwysig
- Mae'n rhaid i ni gynnig gwasanaethau Cymraeg i roi dewis iaith.

Rhaid i ni drin y Gymraeg a'r Saesneg ar sail cydraddoldeb wrth ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd yng Nghymru.

Monitor Cydraddoldeb a Hawliau Dynol: A yw Cymru'n Decach?

Y Monitor Cydraddoldeb a Hawliau Dynol, 'A yw Cymru'n Decach? Wedi'i ddyddio ym mis Tachwedd 2023, mae'r [Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yn](#) darparu trosolwg ar sail tystiolaeth o gynnydd y genedl ar gydraddoldeb a hawliau dynol yng Nghymru. Cyhoeddwyd eu hadroddiad diwethaf yn 2018. Mae'n canolbwyntio ar y naw nodwedd a ddiogelir yn y gyfraith yn Neddf Cydraddoldeb 2010. Mae'n nodi ystod eang o argymhellion i fynd i'r afael â'r heriau cydraddoldeb a hawliau dynol allweddol yng Nghymru. Mae'n nodi bod rhywfaint o gynnydd wedi'i wneud ond mae mwy o waith i'w wneud. Er bod yr adroddiad yn tynnu sylw at rai meysydd cynnydd, dywedodd fod gwaith sylweddol i'w wneud i fynd i'r afael â rhai materion hirsefydlog, ac i ymateb i heriau a chyfleoedd sy'n dod i'r amlwg.

I gael rhagor o wybodaeth am yr adroddiad hwn, edrychwch ar [The Equality and Human Rights Monitor, 'A yw Cymru'n Decach?](#) (Yn agor mewn tudalen newydd).

Cynllun Gweithredu Cymru Gwrth-hiliol

Dywed Llywodraeth Cymru yng [Nghynllun Gweithredu Cymru Gwrth-hiliol](#): *"Trwy ddatblygu'r Cynllun, clywsom neges glir am y diffyg ymddiriedaeth a deimlir gan lawer o bobl o gefndiroedd lleiafrifoedd ethnig, dros a fydd cyrff cyhoeddus yn gorfodi eu hawliau - hawliau sydd wedi'u hymgorffori yn y gyfraith - ond sydd yn aml yn cael fawr o effaith ar eu bywydau. Yn y Cynllun newydd hwn, rydym yn amlinellu sut rydym wedi datblygu camau gweithredu mwy penodol, i'n helpu i wneud y newidiadau angenrheidiol, ac i drwsio systemau sydd wedi torri."*

Mae Cynllun Gweithredu Cymru Gwrth-hiliol a'i amcanion yn cael eu cefnogi'n llawn gan Gyngor Merthyr Tudful a bydd yn ymgorffori'r camau angenrheidiol yn ein cynllun gweithredu cydraddoldeb.

Cynllun Gweithredu LHDTTC+ i Gymru

Mae Llywodraeth Cymru (LIC) eisiau gwneud Cymru y genedl fwyaf cyfeillgar i LHDTTC+ yn Ewrop. Mae'n nod uchelgeisiol, ond credwn y gallwn gefnogi pob person LHDTTC+ yng Nghymru i fyw eu bywyd llawnaf: bod yn iach, bod yn hapus, a theimlo'n ddiogel.

Ar gyfer pob person LGBTQ+, bydd Llywodraeth

Cymru yn:

- cryfhau cydraddoldeb a hawliau dynol (Llywodraeth Cymru 2022a)
- gwneud Cymru'n lle mwy diogel i wneud Cymru'n Genedl Noddfa ar gyfer

- Gwella canlyniadau gofal iechyd
- sicrhau bod addysg yng Nghymru yn gynhwysol
- Gwella cynhwysiant a chyfranogiad ym mhob agwedd o fywyd

- gwrando ar, a gweithio gyda, ein cymunedau LHDTTC+
- Amddiffyn a hyrwyddo hawliau pobl draws ac anneauaid.

Bydd y cynllun hwn yn gweithredu fel fframwaith ar gyfer datblygu polisi LHDTTC+ ar draws y llywodraeth a chyda'n partneriaid. O ganlyniad, mae CBSMT yn cefnogi nodau Cynllun Gweithredu LHDTTC+ Cymru yn llawn a bydd yn ymgorffori'r camau priodol yn ein cynllun gweithredu cydraddoldeb.

I gael rhagor o wybodaeth am yr adroddiad hwn, edrychwch ar [Gynllun Gweithredu LHDTTC+ Cymru Gyda'n Gilydd mewn Balchder – gan wneud Cymru y genedl fwyaf cyfeillgar LHDTTC+ yn Ewrop](#) (Yn agor mewn tudalen newydd).

DATBLYGU EIN HAMCANION

Fe wnaethom gynnal ymgynghoriad 12 wythnos gyda'r cyhoedd a'r gweithlu. Roedd arolwg ar-lein ar gael i'w gwblhau, anfonwyd e-byst at staff a grwpiau cymunedol sy'n adlewyrchu'r nodweddion gwarchodedig a gynhwysir yn Neddf Cydraddoldeb 2010, gyda diweddariadau yn cael eu postio ar sianeli cyfryngau cymdeithasol. Rydym hefyd wedi cwrdd â'r Uwch Dîm Rheoli o fewn y Cyngor a Rheolwyr a fydd yn cyflawni'r camau gweithredu o fewn y cynllun gweithredu. Mae'r pecyn ymgynghori wedi'i gynnwys yn atodiad 3.

Pwrpas yr ymgynghoriad oedd sicrhau ein bod yn cyflawni ein dyletswyddau i adolygu ein hamcanion cydraddoldeb ac ymgysylltu â grwpiau nodwedd gwarchodedig wrth wneud hynny.

Gofynnwyd i bobl ystyried y canlynol wrth ateb y cwestiynau:

- Pa heriau mae pobl yn eu hwynebu ym Mwrdeistref Sirol Merthyr Tudful?
- A yw'r themâu a'r amcanion yn mynd i'r afael â'r heriau hyn yn ddigonol?
- A ddylai'r themâu a'r amcanion hyn barhau i mewn i gynllun 2024-2028?
- A oes unrhyw beth ar goll y mae'n rhaid i ni ei ystyried?
- Beth allwn ni ei wneud i wella?
- Sut allwn ni ddarparu ein gwasanaethau yn well i ddiwallu anghenion ein cymunedau?
- Beth ydych chi'n meddwl sydd angen ei gynnwys yn ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2024-2028?

PA ADBORTH A GAWSOM O'R YMGYNGHORIAD?

Rydym wedi cynnal dadansoddiad o'r adborth a'r data a gasglwyd. Rydym wedi defnyddio'r wybodaeth hon i lywio ein hamcanion a'n gweithredoedd o fewn y cynllun.

Yn ogystal ag ymgynghori cyhoeddus, buom hefyd yn ymgysylltu â'n Tîm Rheoli Corfforaethol (CMT) a'r Craffu Gwasanaethau Corfforaethol ac Adnoddau (mewn cyfarfod ffurfiol a gweithdy). Gellir gweld ein canfyddiadau a sut y gwnaethom ddefnyddio'r adborth yn y tabl isod.

Adborth CMT	Sut ydym ni wedi defnyddio hyn?
Cwestiwn a ddefnyddiwyd data i hysbysu'r CCS?	Oes, mae dadansoddiad wedi'i wneud a'i ddefnyddio i lywio'r amcanion (e.e. amcan newydd yn cael ei gynnwys).
Mae camau gweithredu lefel uchel i'w hystyried ar hyn o bryd a gwaith cynllun gweithredu manylach gyda'r gweithgor.	Adlewyrchir hyn yn y gweithdy gyda Craffu ac yn y manylion a nodir isod yn y CCS hwn.
Adnoddau sydd ar gael i'w hystyried.	Bydd y CCA yn cael ei adolygu a'i ailbroffilio o bosibl ar ôl i'r Cyngor bennu ei gyllideb. Mae'n bwysig nodi y bydd y cynllun gweithredu yn ystyried y camau gweithredu tymor byr, canolig a hir.
Sicrhau integreiddiad ac nid dyblygu.	Bydd gweithgor yr CCS yn defnyddio'r CCS i sicrhau bod yr holl amcanion yn cael eu hystyried mewn cynlluniau/strategaethau eraill ac nad ydynt yn cael eu gweithredu ar eu pen eu hunain. Bydd y CCA yn adrodd i Bwrdd Lles

	Corfforaethol y Cyngor ar gyfer hyn ac i ymgorffori llywodraethu cadarn yn bodoli i gyflawni'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol hwn.
Adborth Craffu	Sut ydym ni wedi defnyddio hyn?
Sut y gellir defnyddio'r CCS hwn a chynlluniau/strategaethau eraill i sicrhau mwy o ymgysylltiad ac ymgysylltiad gan leisiau a glywir yn aml?	Mae hyn wedi adlewyrchu yn amcanion y CCS hwn. Mae craffu hefyd yn ystyried ysgrifennu adroddiad i'r Cabinet yn ymwneud â'r mater hwn ac ASE.
Sut bydd y CCS yn cael ei fonitro? Ac mae'n debygol o fod yn rhan o flaengynlluniau Craffu yn y dyfodol.	Bydd y Cynllun Lles Corfforaethol yn cael ei fonitro mewn ffordd debyg i'r Cynllun Lles Corfforaethol, h.y. adrodd i'r Bwrdd Lles Corfforaethol (Swyddog ac arweinydd Aelodau, gyda rheoleiddwyr allanol yn monitro cynnydd). Gellir ystyried yr CCS hwn gan Graffu fel rhan o flaengynlluniau yn y dyfodol.
Sut mae hyn yn cyd-fynd â gwasanaethau cwsmeriaid ehangach a chynlluniau/strategaethau eraill?	Bydd gweithgor yr CCS yn defnyddio'r CCS i sicrhau bod yr holl amcanion yn cael eu hystyried mewn cynlluniau/strategaethau eraill ac nad ydynt yn cael eu gweithredu ar eu pen eu hunain. Bydd y pum ffordd o weithio (yn enwedig cydweithredu ac integreiddio) yn allweddol i'r pwynt hwn.
Sut y bydd amserlenni ac adnoddau yn cael eu hystyried i'r CCS?	Bydd y CCA yn cael ei adolygu a'i ailbroffilio o bosibl ar ôl i'r Cyngor bennu ei gyllideb. Mae'n bwysig nodi y bydd y cynllun gweithredu yn ystyried y camau gweithredu tymor byr, canolig a hir. Bydd yr adnoddau sydd ar gael yn pennu pa mor hir y bydd yn ei gymryd i gyflawni'r Cynllun Asesu Personol, ond credwn mai'r rhain yw'r amcanion cywir, yn seiliedig ar ofynion deddfwriaeth, adborth gan y cyhoedd ac integreiddio ag amcanion llesiant y Cyngor.
A ellir defnyddio'r themâu canlynol wrth ddatblygu'r cynllun gweithredu CCS? – Ymgysylltu ac ymgynghori; Arferion Gwaith CBSMT; Polisi, deddfwriaeth a strategaeth; Llywodraethu; Digidol a data.	Oes, gall y gweithgor ddefnyddio'r themâu hyn wrth ychwanegu'r cynllun gweithredu manwl sy'n eistedd o dan y CCS hwn.

EIN HAMCANION CYDRADDOLDEB AR GYFER 2024-2028

Rydym wedi ymgysylltu â'n cymunedau a'n gweithlu i ddatblygu ein hamcanion cydraddoldeb. Rydym hefyd wedi defnyddio gwybodaeth berthnasol i lywio ein hamcanion gan gynnwys edrych ymlaen at ystyried newidiadau posibl yn y dyfodol y mae angen i ni eu hystyried wrth asesu effaith.

Rydym am sicrhau ein bod yn gwneud cynnydd o ran hyrwyddo cydraddoldeb a chynhwysiant ar gyfer pob grŵp nodwedd gwarchodedig a bydd yr amcanion yn ein cynorthwyo i barhau i wneud hyn.

Mae'r amcanion yr ydym wedi'u cynnwys yn y cynllun hwn wedi'u nodi yn y tabl isod:

Amcanion 2024-2028	
Ymgysylltu Cynhwysol a Chyfranogiad	Ymgysylltu â'n cymunedau a'n gweithlu i gefnogi cyfranogiad effeithiol ac annog pobl i gymryd rhan.
Gwasanaethau hygyrch	Deall a chael gwared ar y rhwystrau y mae pobl yn eu hwynebu wrth ddefnyddio ein gwasanaethau.
Gweithlu Cynhwysol ac amrywiol	Cefnogi gweithlu cynhwysol ac amrywiol, sy'n adlewyrchu'r cymunedau ym Merthyr Tudful.
Ecwiti cyflog	Sicrhau tegwch cyflog ar draws Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful.
Cymunedau diogel, cynhwysol a chydlynol	Hyrwyddo a hwyluso cymunedau diogel, cynhwysol a chydlynol.
Addysg, Sgiliau a Chyflogaeth	Gwella cyfleoedd addysg, sgiliau a chyflogaeth.

Cafodd y thema 'Addysg, Sgiliau a Chyflogaeth' ei chynnwys yn dilyn yr ymgynghoriad wrth i hyfforddiant a gwella sgiliau gael eu codi yn yr ymatebion i'r ymgynghoriad. Rydym wedi gwrandao ar ein gweithlu a'r gymuned ac wedi cynnwys yr amcan ychwanegol hwn.

Rydym wedi defnyddio'r pum thema o'n gweithdy craffu wrth ddarparu rhai camau gweithredu lefel uchel, ond bydd hyn yn cael ei ehangu yn y cynllun gweithredu manwl a fydd o dan y cynllun hwn.

Amcan: Ymgysylltu cynhwysol a chyfranogiad
Ymgysylltu â'n cymunedau a'n gweithlu i gefnogi cyfranogiad effeithiol ac annog pobl i gymryd rhan.
Mae ymgysylltu, cynhwysiant a chyfranogiad cymunedol yn hanfodol i'r Cyngor wrth gyflawni newid cadarnhaol i'r gymuned. Heb wybod mwy am y bobl sy'n rhan o'r cymunedau ym Merthyr Tudful, ni allwn nodi materion neu rwystrau penodol a allai eu hatal rhag cael mynediad i'n gwasanaethau neu ymgysylltu â'r Cyngor pan fydd angen. Mae dealltwriaeth glir o bwy sy'n byw yn yr ardal leol yn hanfodol er mwyn darparu gwasanaethau i'r cyhoedd. Mae cynnwys preswylwyr wrth wneud penderfyniadau yn creu cymunedau cryf. Mae rhai grwpiau gwarchodedig yn wynebu rhwystrau sylweddol yn ddyddiol a all effeithio ar eu cyfranogiad mewn bywyd cymunedol ac wrth ddefnyddio gwasanaethau. Trwy ddeall y rhwystrau hyn, gallwn ddarparu gwell gwasanaethau i'n trigolion. Mae ymgysylltu nid yn unig yn ffordd allweddol o wella gwasanaethau, ond hefyd yn gyfrifoldeb statudol mewn perthynas â Chydraddoldeb, fel y nodir yn Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (PSED).

Rhesymeg

Mae sicrhau bod gwybodaeth ar gael mewn amrywiaeth o fformatau gwahanol a darparu sianelau mynediad gwahanol ar gyfer ymateb yn hanfodol er mwyn sicrhau bod pawb yn gallu cymryd rhan mewn ymarferion ymgysylltu a sicrhau bod eu lleisiau'n cael eu clywed. Mae trafodaethau ystyrlon yn bwysig i'n helpu i nodi'r hyn sydd bwysicaf i bobl, a all ein galluogi i fod yn fwy gwybodus wrth wneud penderfyniadau.

Er bod mwy o fynediad ar gael yn ddigidol, mae rhwystrau sy'n atal pobl rhag ymgysylltu o hyd. Mae angen i ni ddeall hyn ymhellach a chael gwared ar unrhyw rwystrau y gallai pobl eu hwynebu wrth ddefnyddio ein gwasanaethau. Ymgynghori â rhanddeiliaid allweddol mewn amrywiaeth o wahanol fformatau a dulliau, gan ddefnyddio llwyfannau digidol a rhyngweithio wyneb yn wyneb, gan ddefnyddio iaith glir, a sicrhau bod ymgysylltu yn dechrau gyda digon o amser i gynnwys mwy o bobl i wella cyfathrebu a sicrhau bod gan bawb lais.

Rydym am wneud mwy i ymgysylltu a chefnogi grwpiau nad ydynt yn cael eu cynrychioli a'u cryfhau perthnasoedd, gan weithio gyda'n cymunedau i ddylunio gwasanaethau sy'n diwallu eu hanghenion orau. Rydym am wella'r broses o gasglu data a'n ffurflen fonitro cydraddoldeb wrth ymgynghori â'n cymunedau i sicrhau ein bod yn estyn allan i'n cymunedau er mwyn rhoi cyfle iddynt gymryd rhan ac i fod yn wybodus.

Sut olwg fydd ar lwyddiant?

Mae gweithlu â chymorth, sy'n cael ei annog i ymgysylltu, gwella'r sianeli mynediad (yn enwedig wrth ddarparu adborth) a sicrhau bod hyn hefyd yn digwydd yn fewnol i roi mwy o fewnwelediad i staff i waith arall yn cael ei wneud ar draws y Cyngor. Bydd hyn yn arwain at ddull cydgysylltiedig sy'n gwneud ein gwasanaethau'n haws eu deall a'u gwella profiad i bawb.

Parhau i gydweithio â'n partneriaid sydd â phrofiad o gefnogi grwpiau penodol nad ydynt fel arfer yn cymryd rhan yn ein hymgysylltiad.

Ffocws Allweddol

Cynnwys preswylwyr wrth wneud penderfyniadau i greu cymunedau cryf.

Deall y rhwystrau y mae rhai grwpiau gwarchodedig yn eu hwynebu. Bydd hyn yn ein helpu i gynyddu cyfranogiad a sut mae preswylwyr yn defnyddio ein gwasanaethau.

Nodweddion Gwarchodedig Perthnasol (gan gynnwys y Gymraeg)	Parthau yng Nghymru yn decach? 2023	Cysylltu â Nodau Llesiant
Oedran, anabledd, ailbennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd neu gred, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, iaith Gymraeg.	Addysg, gwaith, safonau byw, iechyd, cyfiawnder a phersonol, diogelwch, cyfranogiad.	Cymru iachach, Cymru fwy cyfartal, Cymru o gymunedau cydlynol, Cymru o ddiwylliant bywiog a iaith Gymraeg lewyrchus
Gweithredoedd		

Rydym am ymgysylltu, cefnogi a chryfhau perthnasoedd â grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol a gweithio ar y cyd â'n cymunedau gan sicrhau bod gwasanaethau'n diwallu eu hanghenion.
Rydym am weithio tuag at ennill statws safon Aur Insport i sicrhau ein bod yn gosod defnyddwyr gwasanaeth wrth wraidd datblygiadau ar gyfer pobl anabl ym Merthyr Tudful.
Byddwn yn gweithio tuag at gyflawni'r camau gweithredu a nodir yn 'Strategaeth Trefniadaeth Iach' Gweithlu Pobl y Cyngor, 'Strategaeth Cyfranogi' a 'Strategaeth Cyfathrebu ac Ymgynghori' gan sicrhau bod sianeli cyfathrebu'n cael eu defnyddio.

Amcan: Gwasanaethau hygrych
Deall a chael gwared ar y rhwystrau y mae pobl yn eu hwynebu wrth ddefnyddio ein gwasanaethau.
Gall rhwystrau a brofir gan grwpiau ac unigolion gynnwys mynediad corfforol i adeiladau, mynediad at wybodaeth mewn fformatau priodol i weddu i'w hanghenion, trafnidiaeth, diweithdra, anawsterau iechyd meddwl, mynediad at dechnoleg ac ati. Yn ystod ein hymgyngoriad gwnaethom ofyn am sut mae pobl yn cyrchu ein gwasanaethau i sicrhau bod y gwasanaethau a gynigiwn a'r ffordd rydym yn cynnig ein gwasanaethau yn adlewyrchu amrywiaeth ein cymunedau. Mae angen i ni godi ymwybyddiaeth a gwella ein dealltwriaeth o'r materion y mae pobl yn eu hwynebu wrth ddefnyddio ein gwasanaethau i gael gwared ar rwystrau. Bydd ymgysylltu a monitro gwybodaeth yn effeithiol yn ein helpu i roi gwybod i ni am hygyrchedd gwasanaethau i'n cwsmeriaid. Rydym am rymuso grwpiau â nodweddion gwarchodedig er mwyn gallu cael mynediad at y gwasanaethau a gynigir gan y Cyngor. Mae mwy o wasanaethau'n cael eu defnyddio'n ddigidol sy'n caniatáu i bobl ymgysylltu'n well ac sy'n ein galluogi i gyrraedd mwy o gynulleidfa ehangach. Mae angen i ni ystyried mecanweithiau ar gyfer cyrraedd pob aelod o'r gymuned. Sicrhau bod arwyddion, goleuadau, fformatau darllenadwy clir ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth gan sicrhau bod mynediad corfforol a mynediad digidol yn briodol. Rhesymeg Er mwyn annog cymunedau i ffynnu ym Merthyr Tudful, mae gwasanaethau hygrych a chynhwysol yn hanfodol. Mae aelodau'r gymuned yn wynebu llawer o rwystrau, gan gynnwys mynediad corfforol i adeiladau, gwybodaeth mewn fformatau priodol, tlodi, trafnidiaeth, diweithdra, iechyd meddwl, technoleg, trafnidiaeth, a mwy. Bydd ymgysylltu a monitro gwybodaeth yn effeithiol yn ein helpu i asesu hygyrchedd a rhwyddineb defnydd cwsmeriaid. Mae ymgysylltu ac ymgynghori â thrigolion yn gwella ein gwybodaeth monitro cydraddoldeb, gan ein helpu i ddeall ein cymunedau a theilwra ein gwasanaethau i'w hanghenion; Mae hyn yn ein helpu i wella a sicrhau cydraddoldeb gwasanaeth. Mae mynediad digidol at wasanaethau yn ymgysylltu â chymunedau ac yn ehangu ein cyrhaeddiad. Fodd bynnag, mae'n rhaid i ni annog a chefnogi'r rhai na allant gael mynediad at wasanaethau yn ddigidol a chynhyrchu gwybodaeth berthnasol mewn fformatau eraill. Sut olwg fydd ar lwyddiant?

Creu gwasanaethau hygyrch a chynhwysol ym Merthyr Tudful sy'n mynd i'r afael â'r rhwystrau amrywiol sy'n wynebu aelodau'r gymuned. Trwy ymgysylltu'n effeithiol â thrigolion, monitro gwybodaeth, a theilwra gwasanaethau i'w hanghenion, bydd y gymuned yn cael ei gwasanaethu'n well ac yn fwy grymus. Yn ogystal, drwy ddarparu mynediad digidol i wasanaethau tra hefyd yn cefnogi'r rhai na allant gael mynediad atynt yn ddigidol, bydd cyrhaeddiad gwasanaethau yn cael ei ehangu, gan sicrhau y gall pob aelod o'r gymuned elwa o'r adnoddau sydd ar gael.

Ffocws Allweddol

Ein nod yw grymuso grwpiau sydd â nodweddion gwarchodedig i allu cyrchu gwasanaethau'r Cyngor.

Nodweddion Gwarchodedig Perthnasol (gan gynnwys y Gymraeg)	Parthau yng Nghymru yn decach? 2023	Cysylltu â Nodau Llesiant
Oedran, anabledd, ailbennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, hil, crefydd neu gred, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, iaith Gymraeg.	Addysg, Gwaith, Safonau Byw, Iechyd, Cyfiawnder a Diogelwch Personol, Cyfranogiad.	Cymru iachach, Cymru fwy cyfartal, Cymru o gymunedau cydlynol, Cymru o ddiwylliant bywiog a Chymraeg ffyniannus.
Gweithredoedd		
Sicrhau bod y gwasanaethau ym Merthyr Tudful yn hygyrch ac yn gynhwysol i'n trigolion.		
Byddwn yn cydymffurfio â deddfwriaeth berthnasol mewn perthynas â Rheoliadau Hygyrchedd Gwefan (Gwefannau a Chymwysiadau Symudol) (Rhif 2) 2018).		
Byddwn yn sicrhau bod gwefan y Cyngor yn gwbl ddwyieithog.		
Byddwn yn sicrhau bod hyfforddiant ar gael i'n gweithlu sy'n delio â chwsmeriaid ar ddarparu gwasanaethau i bobl ag anableddau.		

Amcan: Gweithlu Cynhwysol ac amrywiol

Cefnogi gweithlu cynhwysol ac amrywiol sy'n adlewyrchu'r cymunedau ym Merthyr Tudful.

Yn genedlaethol, mae angen sicrhau dealltwriaeth o ofynion i gasglu a defnyddio gwybodaeth am gyflogaeth ar yr holl nodweddion gwarchodedig. Hefyd yn genedlaethol, mae angen i systemau TG neu atebion amgen gefnogi casglu, cofnodi a defnyddio gwybodaeth gyflogaeth ofynnol. Mae angen i ni wneud mwy i godi ymwybyddiaeth o ba gymorth sydd ar gael i'r rhai sydd â nodweddion gwarchodedig, nid yn unig wrth recriwtio ond hefyd drwy gydol y daith yn y gweithle. Er mwyn cael y gorau o'n gweithwyr a sicrhau eu bod yn darparu'r gwasanaethau gorau i'n trigolion, mae angen diwylliant gweithle arnom sy'n ddiogel ac yn gynhwysol. I wneud hyn mae angen i ni wybod mwy am amrywiaeth ein gweithlu a pharhau i sicrhau bod ein gwasanaethau'n gynhwysol.

Rhesymeg

Mae'r amcan hwn yn cysylltu'n uniongyrchol â'n Cynllun Gweithlu sy'n rhan o Gynllun Lles Corfforaethol y Cyngor.

Dylai gweithleoedd fod yn ddiogel ac yn gynhwysol, lle gall pobl fod yn rhydd i fod yn nhw eu hunain a theimlo ymdeimlad o berthyn. Bydd hyrwyddo'r diwylliant hwn yn sicrhau bod ein staff yn gweithio mewn amgylchedd cadarnhaol ac yn hyderus i fod yn wir eu

hunain. Mantra Stonewall Cymru yw bod "pobl yn perfformio'n well pan maen nhw'n gallu bod yn nhw eu hunain". Rydym am gael y gorau o'n gweithwyr a darparu'r gwasanaethau gorau y gallwn, ac er mwyn gwneud hyn, mae angen i'r diwylliant adlewyrchu lle diogel a chynhwysol.

Sut olwg fydd ar lwyddiant?

Rydym am i'n gweithlu deimlo'n hyderus i ddatgelu pwy ydynt a darparu gwybodaeth amdanynt eu hunain i sicrhau ein bod yn ymwybodol o amrywiaeth ein gweithlu i ddarparu gwell gwasanaethau.

Bydd defnyddio'r data hwn a'r dysgu ohono yn ein galluogi i wella ein gwasanaethau. Rhaid i bolisiau a strategaethau fod yn gynhwysol ac yn deg i bawb, a datblygu polisiau newydd lle bo angen.

Mae Cyngor sy'n cynnwys pobl sydd â chefnidiroedd, meddyliau, profiadau a hunaniaethau gwahanol yn bwysig er mwyn sicrhau ein bod yn symud ymlaen a sicrhau bod pobl wrth wraidd hynny.

Ffocws Allweddol

Cefnogi a hwyluso cyfleoedd hyfforddi a dysgu cydraddoldeb i staff godi ymwybyddiaeth a hyrwyddo pwysigrwydd cydraddoldeb.

Nodweddion Gwarchodedig Perthnasol (gan gynnwys y Gymraeg)	Parthau yng Nghymru yn decach? 2023	Cysylltu â Nodau Llesiant
Oedran, anabledd, aibennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd neu gred, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, iaith Gymraeg.	Addysg, Gwaith, Safonau Byw, Iechyd, Cyfiawnder a Diogelwch Personol, Cyfranogiad.	Cymru iachach, Cymru fwy cyfartal, Cymru o gymunedau cydlynol, Cymru o ddiwylliant bywiog a Chymraeg ffyniannus.
Gweithredoedd		
Byddwn yn meithrin ac yn creu amgylchedd agored, amrywiol a chynhwysol lle mae pob gweithiwr yn teimlo y gallant fod yn nhw eu hunain.		
Byddwn yn cefnogi ac yn hyrwyddo cyfleoedd hyfforddi i'n staff a'n rheolwyr llinell i godi ymwybyddiaeth o bwysigrwydd cydraddoldeb.		
Byddwn yn parhau i gefnogi'r gwaith o ymgorffori'r Gymraeg ar draws ardaloedd gwasanaethau'r Cyngor.		
Byddwn yn gweithio ar y cyd ag adrannau ar draws y Cyngor i sicrhau bod Cydraddoldeb yn cael eu hyrwyddo drwy gydol y broses recriwtio ac atyniadau a bod staff yn teimlo eu bod yn cael eu cynrychioli drwy adolygu'r data a gesglir trwy gylch bywyd gweithwyr.		
Cyflawni camau gweithredu penodol yr Awdurdod Lleol o fewn Strategaethau perthnasol Llywodraeth Cymru e.e. Cynllun Gweithredu Cymru Gwrth-hiliol, Cynllun Gweithredu LDHTCIA+ ac unrhyw gynlluniau eraill a ddatblygwyd.		

Amcan: Ecwiti cyflog

Sicrhau tegwch cyflog ar draws Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful.

Fel Cyngor, mae'n ofynnol i ni ystyried unrhyw wahaniaethau cyflog sy'n bodoli ar draws y sefydliad ac i nodi amcan a fydd yn mynd i'r afael ag unrhyw wahaniaeth a nodwyd. Yn genedlaethol er bod systemau cyflog yn bwysig wrth bennu tegwch cyflog, mae nifer o faterion eraill sy'n berthnasol wrth benderfynu pa fenywod a dynion sy'n cael eu talu. Mae'r rhain yn cynnwys arwahanu galwedigaethol; argaeledd gwaith llawn/rhan-amser mewn gwahanol grwpiau galwedigaethol, e.e. mae rolau swydd ar gyflogau is yn rhan-amser yn bennaf tra bod rolau uwch ar gyflogau uwch yn bennaf llawn amser; argaeledd polisïau a chefnogaeth a diwylliant sefydliadol sy'n addas i deuluoedd.

Rhesymeg

Fel Cyngor, mae'n rhaid i ni asesu gwahaniaethau cyflog a gosod amcanion i fynd i'r afael â nhw. Yn genedlaethol, mae systemau cyflog yn bwysig ar gyfer tegwch cyflog, ond materion eraill sy'n effeithio ar yr hyn y mae menywod a dynion yn ei ennill. Mae arwahanu galwedigaethol, argaeledd gwaith llawn/rhan-amser, polisïau sy'n gyfeillgar i deuluoedd, a diwylliant sefydliadol yn ffactorau i'w hystyried. Mae swyddi ar gyflogau is yn aml yn rhan-amser, tra bod rolau cyflog uwch (hŷn) yn bennaf llawn amser.

Yn dilyn ein dyletswyddau, mae'r Cyngor yn cyhoeddi 'Datganiad Polisi Cyflog Blynyddol' ac 'Adroddiad Bwlch Cyflog Blynyddol rhwng y Rhywiau' ac yn casglu ac yn cyhoeddi data cyflogaeth blynyddol ar draws nodweddion gwarchodedig. Gwneir gwerthusiad swydd gan Gyngor Taleithiol Llundain Fwyaf, ac eithrio Penaethiaid Gwasanaeth, sy'n defnyddio Cynllun HAYS. Nid oes unrhyw wybodaeth bersonol gan ddeiliad swydd yn cael ei hystyried ar hyn o bryd. Mae hyn yn dileu rhagfarn anymwybodol o'r system raddio. Cynigir graddau niwtral o ran rhywedd a mecanweithiau talu gan y Cyngor. Nid oes unrhyw wahaniaethau rhwng y rhywiau yn amlwg yn yr adroddiad.

Mae adrodd ar hyn yn ein helpu i ddeall maint, achosion a materion y bylchau cyflog rhwng y rhywiau. Fel Cyngor, rydym yn hyderus nad yw ein bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn deillio o ddynion a menywod yn cael eu talu'n wahanol am yr un gwaith neu waith cyfatebol. Mae rolau sy'n denu dynion a menywod a'u rolau presennol yn esbonio'r bwlch bach. Er bod rhieni'n fwy hyblyg, mae ymchwil yn dangos bod menywod yn dal i wneud y rhan fwyaf o'r gofal plant. Mae menywod yn dal mwy o swyddi rhan amser na dynion, a allai ostwng cyflog. Gall hyn ymwneud â ffactorau economaidd, cymdeithasol, diwylliannol ac addysgol.

Sut olwg fydd ar lwyddiant?

Mae mynd i'r afael â gwahaniaethau cyflog o fewn cyngor lleol yn hanfodol er mwyn sicrhau iawndal teg a chyfle cyfartal i bob gweithiwr. Trwy weithredu proses adolygu ecwiti cyflog cynhwysfawr a thryloyw, gall y Cyngor nodi a chywiro unrhyw anghysondebau a allai fodoli. Mae hyn nid yn unig yn hyrwyddo amgylchedd gwaith mwy cynhwysol a theg, ond mae hefyd yn helpu i feithrin ymddiriedaeth a morâl ymhlith aelodau staff.

Mae cynrychiolaeth dda o ddata yn cynnwys adlewyrchu'r gweithlu yn gywir a bodloni rhwymedigaethau statudol ar gyfer adrodd ar wybodaeth monitro cydraddoldeb. Mae dadansoddi'r data hwn yn helpu i nodi bylchau cyflog a datblygu strategaethau i fynd i'r afael â nhw. Yn ogystal, gall hyrwyddo polisïau gweithio hyblyg a mentrau eraill gefnogi trefniadau gweithio amrywiol wedi'u teilwra i anghenion y gweithlu.

Ffocws Allweddol

Prif nod/ffocws y Cyngor yw mynd i'r afael ag anghyfartaledd cyflog, ac asesu a gosod amcanion, gan ystyried ffactorau fel gwahanu galwedigaethol, argaeledd gwaith, polisïau sy'n gyfeillgar i deuluoedd, a diwylliant sefydliadol.

Nodweddion Gwarchodedig Perthnasol (gan gynnwys y Gymraeg)	Parthau yng Nghymru yn decach? 2023	Cysylltu â Nodau Llesiant
Oedran, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, rhyw.	Addysg, Gwaith, Safonau Byw, Iechyd Cyfranogiad.	Cymru lewyrchus, Cymru fwy cyfartal, Cymru iachach.
Gweithredoedd		
Sicrhau ein bod yn adolygu ein polisïau Adnoddau Dynol ac yn codi ymwybyddiaeth o gyfleoedd drwy gydol y broses Recriwtio a Dethol ac i'r gweithwyr presennol h.y. gweithio hyblyg, rhannu swyddi, hawliau absenoldeb rhieni, absenoldeb gofalwyr.		
Parhau i gyhoeddi data blynyddol y gweithlu, Adroddiad Cydraddoldeb Blynyddol, Datganiad Polisi Cyflog Blynyddol ac Adroddiad Bwlch Cyflog Rhwng y Rhywiau yn unol â Deddf Cydraddoldeb 2010 a lle bo angen nodi unrhyw newidiadau a allai fod â ffactor cyfrannol at unrhyw anghydraddoldeb cyflog.		
Sicrhau bod data'r gweithlu yn gyfredol ac yn adolygu hyn yn rheolaidd i ddatblygu a llywio'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol.		

Amcan: Cymunedau Diogel, Cynhwysol a Chydlynol

Hyrwyddo a hwyluso cymunedau diogel, cynhwysol a chydlynol.

Er bod gan Ferthyr Tudful dreftadaeth falch ac amrywiol, rydym yn cydnabod bod angen mynd i'r afael o hyd o dan adrodd am droseddau casineb. Mae angen i ni godi ymwybyddiaeth o beth yw trosedd casineb a sicrhau bod y cyhoedd yn gwybod sut a ble i adrodd am droseddau casineb. Mae cydlyniant cymunedol yn hanfodol ym mhob cymuned er mwyn galluogi grwpiau gwahanol o bobl i ddod at ei gilydd ac mae'n galluogi ymdeimlad o berthyn. Mae hyn yn galluogi pobl i deimlo'n fwy diogel ac yn fwy diogel yn eu cymunedau. Mae cymuned lle mae pobl wedi cynyddu cysylltiad ac yn gallu meithrin mwy o berthnasod ag eraill a gwell dealltwriaeth o ddiwylliannau gwahanol yn llai tebygol o feithrin safbwyntiau eithafol.

Rhesymeg

Mae Cymru o Gymunedau Cydlynol yn un o'r saith nod Llesiant fel y'u nodir yn 'Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015'. Mae'n sicrhau bod cydlyniant yn parhau i fod yn ganolog i'r ffordd yr ydym yn darparu gwasanaethau nawr ac yn y dyfodol.

Mae gan Ferthyr Tudful hanes balch a chyfoethog o fod yn gymuned amrywiol a chroesawgar. Fodd bynnag, mae heriau cryf y mae angen eu goresgyn gydag effaith dadleuon gwleidyddol a dylanwad cyfryngau cymdeithasol sy'n effeithio ar sut mae cymunedau'n ymateb i newidiadau. Gyda hyn, daw cynnydd posibl o droseddau casineb ac eithafiaeth. Mae troseddau a digwyddiadau casineb yn cael effaith niweidiol a chrydol

ar gydlyniant cymunedol, a all yn ei dro, gynyddu tensiynau cymunedol a chreu ymdeimlad o anoddefgarwch.

Sut olwg fydd ar lwyddiant?

Mae sicrhau bod cymunedau'n gydlynol, yn ddiogel ac yn gynhwysol yn cyfrannu at gymdeithas fwy cyfartal, gan greu'r garreg sylfaen sy'n galluogi gwahanol grwpiau i ryngweithio ar sail gyfartal.

Ffocws Allweddol

Codi ymwybyddiaeth o droseddau casineb a sut mae hyn yn cael ei adrodd.

Nodweddion Gwarchodedig Perthnasol (gan gynnwys y Gymraeg)	Parthau yng Nghymru yn decach? 2023	Cysylltu â Nodau Llesiant
Oedran, anabledd, ailbennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd neu gred, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol.	Addysg, Gwaith, Safonau Byw, Iechyd, Cyfiawnder a Diogelwch Personol, Cyfranogiad.	Cymru fwy cyfartal, Cymru o gymunedau cydlynol, Cymru iachach

Gweithredoedd

Byddwn yn parhau i godi ymwybyddiaeth o ddigwyddiadau cenedlaethol gan ddefnyddio ymgyrchoedd a digwyddiadau cyfryngau cymdeithasol sy'n hyrwyddo cydlyniant cymunedol cadarnhaol ac yn dathlu amrywiaeth.

Byddwn yn gweithio ar y cyd ag adrannau ar draws y Cyngor i sicrhau bod ein staff a'n preswylwyr yn gwybod sut a ble i adrodd am droseddau casineb ac yn cael eu cyfeirio at y cymorth perthnasol sydd ar gael.

Amcan: Addysg, Sgiliau a Chyflogaeth

Gwella addysg, sgiliau a chyflogaeth ym Merthyr Tudful.

Mae rhoi cyfleoedd i bobl ddysgu a datblygu eu sgiliau yn gwella'r cyfleoedd i gael cyflogaeth gynaliadwy. Mae hyn yn helpu i fynd i'r afael â thlodi a diweithdra ym Merthyr Tudful, ac atal problemau pellach sy'n gysylltiedig â sgiliau isel a diweithdra.

Rhesymeg

Ein gweledigaeth yn y 'Strategaeth Codi Safonau, Codi Cyrhaeddiad (RARS) yw i bob plentyn a pherson ifanc ym Merthyr Tudful gael mynediad at addysg o ansawdd uchel fel y gallant ddod yn ddysgwyr uchelgeisiol, galluog, cyfranwyr mentrus a chreadigol, preswylwyr moesegol wybodus, ac unigolion iach, hyderus sy'n barod i fyw bywydau boddhaus. Dylai plant ac ieuencid adael yr ysgol gyda'r priodoleddau a'r sgiliau bywyd sydd eu hangen i lwyddo mewn cyflogaeth, addysg a hyfforddiant. Rydym hefyd am ddathlu treftadaeth ddiwylliannol amrywiol Merthyr Tudful, hyrwyddo ei huchelgeisiau yn y dyfodol ymhlith ein plant a'n pobl ifanc, a hyrwyddo defnydd o'r Gymraeg yn yr ysgol a'r gymuned, gan hyrwyddo hunaniaeth Cymru.

Bydd darparu addysg a hyfforddiant i'n preswylwyr yn helpu i greu cymunedau ffyniannus, gwydn a chydlynol. Mae twf economaidd ein cenedl, Cyngor a Phrifddinas-Ranbarth

Caerdydd yn dibynnu ar wella hyfforddiant ac uwchsgilio mynediad. Er mwyn cau bylchau mewn datblygu economaidd, nodi bylchau sgiliau, cynyddu prentisiaethau, a chodi ymwybyddiaeth o'u buddion, rhaid i ni leihaus nifer y preswylwyr nad ydynt mewn cyflogaeth, addysg na hyfforddiant. Mae uno cyllid Llywodraeth Cymru drwy Cymunedau am Waith a Mwy (CFW +), datblygu gwasanaethau ymgysylltu allweddol drwy'r Gronfa Ffyniant Gyffredin (SPF), a datblygu darpariaeth/cyfleoedd dysgu yn ein cymunedau yn annog y rhai sydd ymhellach o'r farchnad lafur i ystyried gwaith anffurfiol, ffurfiol, uwchsgilio a chyflogaeth. Mae Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU (UKSPF) yn biler canolog ar agenda Codi'r Gwastad Llywodraeth y DU. Rydym wedi cymryd camau breision wrth ddylunio a darparu rhaglenni cynhwysol ers i SPF gael ei gyflwyno o lwybrau cyllido Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru, ond bydd CFW+ yn dod i ben ym mis Mawrth 2025.

Sut olwg fydd ar llwyddiant?

Mae gwella cyfleoedd addysg a datblygu sgiliau ym Merthyr Tudful yn hanfodol ar gyfer mynd i'r afael â thlodi a diweithdra, hyrwyddo twf economaidd, a meithrin cymunedau cydlynol, gyda ffocws ar baratoi plant ac ieuenctid ar gyfer dyfodol llwyddiannus a dathlu treftadaeth ddiwylliannol y rhanbarth.

Ffocws Allweddol

Hyrwyddo cyfleoedd addysg a hyfforddiant ym Merthyr Tudful i wella datblygu sgiliau, mynd i'r afael â thlodi a diweithdra, a dathlu treftadaeth ddiwylliannol. Pwysleisio pwysigrwydd uwchsgilio a hyfforddi mynediad i greu cymunedau ffyniannus a chefnogi twf economaidd.

Nodweddion Gwarchodedig Perthnasol (gan gynnwys y Gymraeg)	Parthau yng Nghymru yn decach? 2023	Cysylltu â Nodau Llesiant
Oedran, anabledd, ailbennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd neu gred, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, iaith Gymraeg.	Addysg, gwaith, safonau byw, iechyd, cyfiawnder a diogelwch personol, cyfranogiad.	Cymru iachach, Cymru fwy cyfartal, Cymru o gymunedau cydlynol, Cymru o ddiwylliant bywiog a iaith Gymraeg lewyrchus
Gweithredoedd		
Byddwn yn parhau i archwilio cyfleoedd ariannu allweddol i helpu i wella llwybrau addysg, sgiliau a chyflogaeth ym Mwrdeistref Sirol Merthyr Tudful.		
Byddwn yn parhau i feithrin a datblygu perthnasoedd gwaith da gyda phartneriaethau allanol fel Coleg Merthyr, ein hysgolion a'n timau cyflogadwyedd er mwyn hyrwyddo llwybrau cyflogaeth, datblygu sgiliau a safonau addysg yn y Fwrdeistref Sirol.		
Ein nod yw datblygu proses gadarn o gasglu data gan yr holl ddarpariaeth fewnol a sefydliadau dan gontract allanol.		

CYFLAWNI, MONITRO AC ADOLYGU'R CYNLLUN

Bydd yr amcanion cydraddoldeb yn cael eu monitro a'u cyflawni drwy'r cynllun gweithredu. Bydd y Cyngor yn cyhoeddi Adroddiad Cydraddoldeb Blynnyddol sy'n darparu gwybodaeth am:

- Cyflawni'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol
- Cynnydd o ran yr amcanion a'r gweithredoedd
- Gwybodaeth monitro cyflogaeth

Bydd y cynllun yn cael ei adolygu'n flynyddol i sicrhau bod gweithredoedd yn SMART (Penodol, Mesuradwy, Gyraeddadwy, Realistig, Amserol), ac yn addas i'r diben a bod deddfwriaeth/canllawiau newydd yn cael eu cynnwys yn y cynllun. Bydd hyn yn sicrhau ein bod yn gwella'n barhaus.

RHAGOR O WYBODAETH

Rydym yn croesawu sylwadau ar y cynllun ac os hoffech wybod mwy am y gwaith y mae'r Cyngor yn ei wneud, defnyddiwch y manylion cyswllt isod:

Cydraddoldeb
Canolfan Ddinesig
Stryd y Castell
Merthyr Tudful
CF47 8AN
Ffôn: 01685 725000
equalities@merthyr.gov.uk

Mae'r cynllun ar gael mewn fformatau eraill ar gais. I wneud cais, defnyddiwch y manylion cyswllt uchod.

Amcan: Ymgysylltu cynhwysol a chyfranogiad
Ymgysylltu â'n cymunedau a'n gweithlu i gefnogi cyfranogiad effeithiol ac annog pobl i gymryd rhan.
Mae ymgysylltu, cynhwysiant a chyfranogiad cymunedol yn hanfodol er mwyn sicrhau newid cadarnhaol i'n cymunedau a chyflawni ein 'Cynllun Lles Corfforaethol ar gyfer 2023-2028'. Heb wybod mwy am y bobl sy'n rhan o'r cymunedau ym Merthyr Tudful, ni allwn nodi materion neu rwystrau penodol a allai eu hatal rhag cael mynediad i'n gwasanaethau neu ymgysylltu â'r Cyngor pan fydd angen. Mae dealltwriaeth glir o bwy sy'n byw yn y Fwrdeistref Sirol yn hanfodol er mwyn darparu gwasanaethau i'r cyhoedd. Mae Cyfrifiad 2021 yn rhoi gwybodaeth newydd a chyfredol i ni am ein cymunedau. Mae cynnwys preswylwyr wrth wneud penderfyniadau yn creu cymunedau cryf. Mae rhai grwpiau gwarchodedig yn wynebu rhwystrau sylweddol yn ddyddiol a all effeithio ar eu cyfranogiad mewn bywyd cymunedol ac wrth ddefnyddio gwasanaethau. Trwy ddeall y rhwystrau hyn, gallwn ddarparu gwell gwasanaethau i'n cymunedau. Mae ymgysylltu nid yn unig yn ffordd allweddol o wella gwasanaethau, ond hefyd yn gyfrifoldeb statudol mewn perthynas â Chydraddoldeb, fel y nodir yn Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (PSED). Mae'n rhaid i ni gynnwys pobl yr ystyriwn eu bod yn cynrychioli un neu fwy o'r grwpiau gwarchodedig ac sydd â diddordeb yn y ffordd rydym yn cyflawni ein swyddogaethau. Mae sicrhau bod gwybodaeth ar gael mewn amrywiaeth o fformatau gwahanol a darparu sianelau mynediad gwahanol ar gyfer ymateb yn hanfodol er mwyn sicrhau bod pawb yn gallu cymryd rhan mewn ymarferion ymgysylltu a sicrhau bod eu lleisiau'n cael eu clywed. Mae trafodaethau ystyrlon yn bwysig i'n helpu i nodi'r hyn sydd bwysicaf i bobl, a all ein galluogi i fod yn fwy gwybodus wrth wneud penderfyniadau. Er bod mwy o fynediad ar gael yn ddigidol, mae rhwystrau sy'n atal pobl rhag ymgysylltu o hyd. Mae angen i ni ddeall hyn ymhellach a chael gwared ar unrhyw rwystrau y gallai pobl eu hwynebu wrth ddefnyddio ein gwasanaethau. Ymgynghori â rhanddeiliaid allweddol mewn amrywiaeth o wahanol fformatau a dulliau, gan ddefnyddio llwyfannau digidol a rhyngweithio wyneb yn wyneb, gan ddefnyddio iaith glir, a sicrhau bod ymgysylltu yn dechrau gyda digon o amser i gynnwys mwy o bobl i wella cyfathrebu a sicrhau bod gan bawb lais. Rydym am wneud mwy i ymgysylltu a chefnogi grwpiau nad ydynt yn cael eu cynrychioli a chryfhau perthnasoedd, gan weithio gyda'n cymunedau i ddylunio gwasanaethau sy'n diwallu eu hanghenion orau. Rydym am wella'r broses o gasglu data a'n ffurflen fonitro cydraddoldeb wrth ymgynghori â'n cymunedau i sicrhau ein bod yn estyn allan i'n cymunedau er mwyn rhoi cyfle iddynt gymryd rhan ac i fod yn wybodus. Rydym am barhau i weithio tuag at gyrraedd safon Aur Insport. Bydd cyrhaeddiad llwyddiannus safon Aur Insport yn sicrhau bod y Cyngor, a'i bartneriaid allweddol, yn gosod defnyddwyr gwasanaeth wrth wraidd datblygiad cyfleoedd chwaraeon a gweithgarwch corfforol i bobl anabl ym Merthyr Tudful, gyda chamau gweithredu yn ymateb uniongyrchol i ymgysylltu ac ymgynghori. Bydd Safon Aur Insport yn dangos sut mae defnyddwyr gwasanaeth wedi

ymgysylltu a sut mae'r Cyngor a'i bartneriaid wedi cymryd agwedd gydweithredol tuag at ddiwallu'r angen hwn.

Rydym am gyflawni'r camau gweithredu o fewn y 'Strategaeth Trefniadaeth Iach' a sicrhau ein bod yn dadansoddi'r holl adborth o'n harolygon diwylliant i nodi rhwystrau, materion a meysydd i'w gwella. Sicrhau bod yr holl staff yn derbyn cynefiniad gwybodus, cyfeirio at wybodaeth berthnasol a chodi ymwybyddiaeth o'r hyn y gall pobl gymryd rhan ynddo, gan gysylltu â'r 'Strategaeth Cyfranogi' a 'Strategaeth Cyfathrebu ac Ymgynghori'.

Rydym am gefnogi ac annog ein gweithlu i ymgysylltu, gwella'r sianelau mynediad o ddarparu adborth a sicrhau bod hyn yn digwydd yn fewnol rhwng adrannau i roi mwy o fewnwelediad i staff ar waith arall sy'n cael ei wneud ledled y Cyngor. Rydym hefyd am barhau i weithio gyda chefnogaeth ein partneriaid sydd â phrofiad o gefnogi grwpiau penodol nad ydynt fel arfer yn cymryd rhan yn ein hymgysylltiad.

Amcan: Gwasanaethau hygrych

Deall a chael gwared ar y rhwystrau y mae pobl yn eu hwynebu wrth ddefnyddio ein gwasanaethau.

Mae sicrhau bod gan bobl ym Merthyr Tudful wasanaethau hygrych a chynhwysol yn allweddol i annog a galluogi ein cymunedau i ffynnu. Ein nod yw grymuso grwpiau â nodweddion gwarchodedig i allu cael mynediad at y gwasanaethau a gynigir gan y Cyngor.

Mae llawer o rwystrau sy'n wynebu ein cymunedau a all gynnwys mynediad corfforol i adeiladau, mynediad at wybodaeth mewn fformatau priodol i weddu i'w hanghenion, tlodi, trafndiaeth, diweithdra, iechyd meddwl, mynediad at dechnoleg, trafndiaeth ac ati. Rydym am annog cynnwys camau gweithredu ynghylch hygrychedd i gynlluniau gweithredu gwasanaethau a strategaethau sy'n gweithio gyda'i gilydd ac yn mynd i'r afael yn llwyddiannus ag unrhyw rwystrau y gallai pobl eu hwynebu i'n cynorthwyo i gael gwared ag unrhyw rwystrau a nodwyd.

Rydym eisiau darganfod mwy am sut mae pobl yn cyrchu ein gwasanaethau i sicrhau bod y gwasanaethau a gynigiwn a'r ffordd rydym yn cynnig ein gwasanaethau yn adlewyrchu amrywiaeth ein cymunedau. Rydym am godi mwy o ymwybyddiaeth a gwella ein dealltwriaeth o'r materion y mae pobl yn eu hwynebu wrth ddefnyddio ein gwasanaethau.

Bydd ymgysylltu a monitro gwybodaeth yn effeithiol yn ein helpu i roi gwybod i ni am hygrychedd a rhwyddineb defnyddio ein gwasanaethau i'n cwsmeriaid. Sicrhau pan fyddwn yn ymgysylltu ac yn ymgynghori â thrigolion, ein bod yn gwella ein gwybodaeth monitro cydraddoldeb a dderbyniwn i sicrhau ein bod yn ymgysylltu â'n cymunedau'n effeithiol, gan ein helpu i ddeall pwy ydyn nhw a theilwra ein gwasanaethau i weddu i'w hanghenion. Mae hefyd yn ein galluogi i wella'n barhaus a pharhau i sicrhau cydraddoldeb o ran mynediad i'n gwasanaethau.

Mae mwy o wasanaethau'n cael eu defnyddio'n ddigidol sy'n caniatáu i'n cymunedau ymgysylltu mwy ac yn ein galluogi i gyrraedd mwy o bobl. Fodd bynnag, mae angen i ni barhau i weithio ar sicrhau bod y rhai nad ydynt yn gallu cyrchu gwasanaethau'n ddigidol yn cael eu hannog a'u cefnogi i wneud hynny, a chynhyrchu'r wybodaeth berthnasol mewn fformatau eraill. Mae mynd i'r afael ag allgáu digidol yn allweddol, trwy uwchsgilio preswylwyr a staff, cyfeirio at hyfforddiant ar bethau fel sut i ysgrifennu dogfennau hygrych, defnyddio cyfryngau

cymdeithasol, cael mynediad i gyfleoedd gwaith, sut i gael mynediad at wasanaethau'r cyngor ac ati. Bydd hyn yn galluogi mwy o bobl i fod yn fwy ymwybodol o'n gwasanaethau a sut y gallant gael mynediad atynt.

Mae angen i ni ystyried mecanweithiau ar gyfer cyrraedd pob aelod o'r gymuned. Sicrhau bod arwyddion, goleuadau, fformatau darllenadwy clir ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth gan sicrhau bod mynediad corfforol a mynediad digidol yn briodol, mae fersiynau hawdd eu deall o ddogfennau ar gael, ac yn parhau â'n ffocws ar leihau anghydraddoldebau a chefnogi'r rhai mwyaf agored i niwed ym Merthyr Tudful.

Rydym am ddatblygu cynllun gweithredu'r Cyngor ar gyfer tlodi er mwyn sicrhau ein bod yn parhau i fynd i'r afael â thlodi ym Merthyr Tudful a hefyd yn datblygu cynlluniau eraill i gefnogi ein cymunedau. Rydym eisiau sefydlu beth allai wneud Merthyr yn Gymuned sy'n Dda i Bobl Hŷn a datblygu cynlluniau priodol sy'n cynorthwyo hyn.

Grŵp a allai wynebu heriau penodol wrth ddefnyddio gwasanaethau yw'r Lluoedd Arfog a'u teuluoedd, ac unrhyw un sy'n gysylltiedig â'r Lluoedd Arfog. Er bod rhai yn addasu i fywyd sifil, yn gallu defnyddio eu sgiliau a'u profiad a gafwyd wrth wasanaethu, gall lleiafrif sylweddol fod angen cymorth ychwanegol am flynyddoedd lawer wedi hynny. Mae gan Ferthyr Tudful record falch o werthfawrogi ei gwasanaethau arfog, ac mae wedi arwyddo 'Cyfamod y Lluoedd Arfog: Heddiw ac Yfory'. Y cyfamod hwn yw'r mynegiant o'r rhwymedigaeth foesol sy'n ddyledus gan y Llywodraeth a'r genedl i'n lluoedd arfog, ac y dylid trin y rhai sydd wedi gwasanaethu â thegwch a pharch.

Amcan: Gweithlu Cynhwysol ac amrywiol

Cefnogi gweithlu cynhwysol ac amrywiol sy'n adlewyrchu'r cymunedau ym Merthyr Tudful.

Dylai gweithleoedd fod yn ddiogel ac yn gynhwysol, lle gall pobl fod yn rhydd i fod yn nhw eu hunain a theimlo ymdeimlad o berthyn. Bydd hyrwyddo'r diwylliant hwn yn sicrhau bod ein staff yn gweithio mewn amgylchedd cadarnhaol ac yn hyderus i fod yn wir eu hunain. Mantra Stonewall Cymru yw bod "*pobl yn perfformio'n well pan maen nhw'n gallu bod yn nhw eu hunain*". Rydym am gael y gorau o'n gweithwyr a darparu'r gwasanaethau gorau y gallwn, ac er mwyn gwneud hyn, mae angen i'r diwylliant adlewyrchu lle diogel a chynhwysol.

Rydym am i'n gweithlu deimlo'n hyderus i ddatgelu pwy ydynt a darparu gwybodaeth amdanynt eu hunain i sicrhau ein bod yn ymwybodol o amrywiaeth ein gweithlu i ddarparu gwell gwasanaethau. Mae angen i ni gael gwell dealltwriaeth o amrywiaeth ein gweithlu drwy gasglu gwybodaeth monitro cydraddoldeb, o ddechrau cyflogaeth. Bydd defnyddio'r data hwn a'r dysgu ohono yn ein galluogi i wella ein gwasanaethau. Rhaid i bolisiau a strategaethau fod yn gynhwysol ac yn deg i bawb, a datblygu polisiau newydd lle bo angen. Mae Cyngor sy'n cynnwys pobl sydd â chefnidiroedd, meddyliau, profiadau a hunaniaethau gwahanol yn bwysig er mwyn sicrhau ein bod yn symud ymlaen a sicrhau bod pobl wrth wraidd hynny.

Yn genedlaethol, mae angen sicrhau dealltwriaeth o'r gofynion i gasglu a defnyddio gwybodaeth am gyflogaeth ar yr holl nodweddion gwarchodedig. Hefyd yn genedlaethol, mae angen i systemau TG neu atebion amgen gefnogi casglu, cofnodi a defnyddio gwybodaeth gyflogaeth ofynnol.

Bydd sicrhau ein bod yn gynhwysol ac amrywiol yn sicrhau bod staff yn perfformio i'r safon orau ac yn helpu i gadw staff. Mae hefyd yn gwella ein cyrhaeddiad i chwilywyr swyddi a'r rhai sydd eisiau gyrfa mewn llawer o wasanaethau Awdurdod Lleol.

Rydym yn gyflogwr Hyderus o ran Anabledd. Fodd bynnag, rydym am wneud mwy i godi ymwybyddiaeth o ba gymorth sydd ar gael i'r rhai sydd â nodweddion gwarchodedig, wrth recriwtio ond hefyd drwy gydol taith y gweithle. Yn y tymor hwy, rydym am archwilio cynnydd pellach i Lefel 2 a chodi mwy o ymwybyddiaeth am anabledd, iechyd meddwl a lles ein staff.

Rydym am godi mwy o ymwybyddiaeth o'r Gymraeg a Safonau'r Gymraeg, ac uwchsgilio ein gweithlu i sicrhau bod ymwybyddiaeth o'r nodweddion a'r cyfrifoldebau gwarchodedig sydd gennym i gyd i sicrhau tegwch a chydaddoldeb i bawb. Mae sicrhau bod staff yn ddiwylliannol ymwybodol yn hanfodol wrth ddarparu ein gwasanaethau. Mwy o hyfforddiant i staff rheng flaen sy'n cael mwy o ryngweithio â'r cyhoedd, a darparu mwy o gyfleoedd i staff ymgysylltu a gofyn cwestiynau drwy ein fforwm staff a sianeli eraill.

Fel rhan o'n 'Strategaeth Trefniadaeth Iach'; Rydym am sicrhau bod unrhyw faterion sy'n ymwneud â nodweddion gwarchodedig yn cael eu nodi a bod camau priodol yn cael eu datblygu.

Mae cymorth i reolwyr hefyd yn allweddol i sicrhau bod gan ein rheolwyr y sgiliau sydd eu hangen arnynt i gefnogi staff. Rydym am ddatblygu Cwricwlwm Merthyr, parhau â'n gwaith o hyrwyddo hwb y rheolwyr, a darparu adnoddau a chyfleoedd hyfforddi defnyddiol i bawb.

Amcan: Ecwiti cyflog

Sicrhau tegwch cyflog ar draws Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful.

Fel Cyngor, mae'n ofynnol i ni ystyried unrhyw wahaniaethau cyflog sy'n bodoli ar draws y Cyngor a nodi amcan a fydd yn mynd i'r afael ag unrhyw wahaniaeth a nodwyd. Yn genedlaethol er bod systemau cyflog yn bwysig wrth bennu tegwch cyflog, mae nifer o faterion eraill sy'n berthnasol wrth benderfynu pa fenywod a dynion sy'n cael eu talu.

Mae'r rhain yn cynnwys arwahanu galwedigaethol, argaeledd gwaith llawn/rhan-amser mewn gwahanol grwpiau galwedigaethol, e.e. mae rolau swydd ar gyflogau is yn rhan-amser yn bennaf tra bod rolau uwch â chyflogau uwch yn bennaf yn llawn amser, argaeledd polisïau a chymorth a diwylliant sefydliadol sy'n addas i deuluoedd.

Yn unol â'n dyletswyddau, mae'r Cyngor yn casglu ac yn cyhoeddi data cyflogaeth blynyddol ar draws nifer o nodweddion gwarchodedig ac yn cyhoeddi 'Datganiad Polisi Cyflog Blynyddol' ac 'Adroddiad Bwlch Cyflog Blynyddol ar gyfer y Rhywiau'. Gwerthusir pob swydd gan ddefnyddio cynllun Cyngor Taleithiol Llundain Fwyaf o Werthuso Swyddi (ac eithrio Penaethiaid Gwasanaeth sy'n cael eu prosesu drwy Gynllun HAYS). Nid oes unrhyw wybodaeth bersonol am ddeiliad y swydd yn cael ei hystyried ar hyn o bryd. O ganlyniad, mae'r system raddio yn rhydd o unrhyw ragfarn anymwybodol. Mae'r graddau a'r mecanweithiau talu ychwanegol sydd ar waith yn y Cyngor yn cael eu darparu ar sail niwtral o ran rhywedd. Felly, nid oes anghysondebau amlwg rhwng rhyw yn ystod yr adrodd.

Mae adrodd ar hyn yn ein helpu i ddeall maint ac achosion unrhyw fylchau cyflog rhwng y rhywiau ac unrhyw faterion y mae angen mynd i'r afael â nhw. Fel Cyngor, rydym yn hyderus nad yw ein bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn deillio o ddynion a menywod yn cael eu talu'n

wahanol am yr un gwaith neu waith cyfatebol. Mae'r bwllch bach oherwydd y mathau o rolau sy'n denu dynion a menywod, a'r rolau y maent yn gweithio ar hyn o bryd. Mae ymchwil wedi dangos bod cyfrifoldeb gofal plant yn dal i fod yn anghymesur ar fenywod, er bod rhieni'n fwyfwy hyblyg. Mae mwy o rolau rhan amser yn cael eu dal gan fenywod na dynion a gall y cyflogau hyn ddenu cyflogau is. Gall hyn ymwneud â ffactorau economaidd, cymdeithasol, diwylliannol ac addysgol.

Rydym am sicrhau bod ein data'n adlewyrchu'n gweithlu yn gywir ac yn parhau i gyflawni ein dyletswyddau statudol o adrodd ar ein gwybodaeth monitro cydraddoldeb ac yn ein 'Adroddiad Cydraddoldeb Blynnyddol'. Trwy ddadansoddi'r data hwn, gallwn gael dealltwriaeth fwy gwybodus o fylchau cyflog, ac mae'n ein cynorthwyo i ddatblygu strategaethau a pholisïau a all fynd i'r afael ag unrhyw faterion o'r fath.

Rydym hefyd am godi mwy o ymwybyddiaeth o'r polisi gweithio hyblyg ac unrhyw bolisïau eraill a all helpu i hyrwyddo gwahanol drefniadau gweithio i weddu i anghenion gwahanol ein gweithlu.

Amcan: Cymunedau Diogel, Cynhwysol a Chydlynol

Hyrwyddo a hwyluso cymunedau diogel, cynhwysol a chydlynol.

Mae Cymru o Gymunedau Cydlynol yn un o'r saith nod Llesiant fel y'u nodir yn 'Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015'. Mae'n sicrhau bod cydlyniant yn parhau i fod yn ganolog i'r ffordd yr ydym yn darparu gwasanaethau nawr ac yn y dyfodol.

Mae gan Ferthyr Tudful hanes balch a chyfoethog o fod yn gymuned amrywiol a chroesawgar. Fodd bynnag, mae heriau cryf y mae angen eu goresgyn gydag effaith dadleuon gwleidyddol a dylanwad cyfryngau cymdeithasol sy'n effeithio ar sut mae cymunedau'n ymateb i newidiadau. Gyda hyn, daw cynnydd posibl o droseddau casineb ac eithafiaeth. Mae troseddau a digwyddiadau casineb yn cael effaith niweidiol a chrydol ar gydlyniant cymunedol, a all yn ei dro, gynyddu tensiynau cymunedol a chreu ymdeimlad o anoddefgarwch.

Mae sicrhau bod cymunedau'n gydlynol, yn ddiogel ac yn gynhwysol yn cyfrannu at gymdeithas fwy cyfartal, gan greu'r garreg sylfaen sy'n galluogi gwahanol grwpiau i ryngweithio ar sail gyfartal.

Mae angen i ni sicrhau y gall cymunedau ffynnu, hyrwyddo cyfleoedd a meithrin cysylltiadau da rhwng pobl sy'n rhannu nodweddion gwarchodedig a'r rhai nad ydynt. Mae gan bob un ohonom wahanol brofiadau, gwerthoedd a chredoau, ac mae angen parchu a gwerthfawrogi hyn, gan annog cymunedau i feithrin perthnasoedd cadarnhaol. Mae hyn yn cynyddu dealltwriaeth o wahanol ddiwylliannau, ac yn galluogi ein cymunedau i deimlo'n fwy diogel a diogel. Mae gweithio gyda'n gilydd yn hytrach nag yn erbyn ei gilydd yn galluogi ymdeimlad o berthyn a gwerthfawrogiad tuag at ddiwylliannau eraill.

Rydym yn cydnabod bod angen mynd i'r afael â throseddau casineb o hyd. Mae angen i ni godi ymwybyddiaeth o beth yw trosedd casineb a sicrhau bod y cyhoedd yn gwybod sut a ble i riportio trosedd casineb. Rydym am sicrhau bod y cyhoedd a'r gweithlu yn gwybod sut a ble i roi gwybod am droseddau casineb a bod dioddefwyr troseddau casineb yn deall ac yn cael eu cefnogi i gael gafael ar y cymorth sydd ar gael iddynt.

Rydym am barhau i weithio gyda'n cymunedau, dathlu amrywiaeth a dod â phobl ynghyd i hyrwyddo cydlyniant cymunedol cadarnhaol. Rydym hefyd eisiau parhau i rwydweithio â rhanddeiliaid eraill, cydweithredu a chryfhau cysylltiadau.

Rydym yn chwarae rhan bwysig wrth sicrhau bod ein cymunedau'n teimlo'n ddiogel ac yn cael eu cynnwys, a gweithredu unrhyw gynlluniau gweithredu eraill gan Lywodraeth Cymru, megis Cynllun Gweithredu Cymru Gwrth-hiliol a Chynllun Gweithredu LGBTQ+ i Gymru.

Amcan: Addysg, Sgiliau a Chyflogaeth

Gwella addysg, sgiliau a chyflogaeth ym Merthyr Tudful.

Mae rhoi cyfleoedd i bobl ddysgu a datblygu eu sgiliau yn gwella'r cyfleoedd i gael cyflogaeth gynaliadwy. Mae hyn yn helpu i fynd i'r afael â thlodi a diweithdra ym Merthyr Tudful, ac atal problemau pellach sy'n gysylltiedig â sgiliau isel a diweithdra.

Y cyfle i bob plentyn a pherson ifanc ym Merthyr Tudful gael mynediad i addysg o ansawdd uchel fel eu bod yn datblygu fel dysgwyr uchelgeisiol, cyfranwyr mentrus a chreadigol, preswylwyr moesegol gwybodus ac unigolion iach, hyderus, parod i fyw bywydau boddhaus yw ein gweledigaeth o fewn y 'Codi Safonau, Codi Cyrhaeddiad (RARS) Strategaeth'. Rydym am i blant a phobl ifanc adael yr ysgol gyda'r sgiliau priodoledig a bywyd angenrheidiol i'w galluogi i bontio'n llwyddiannus i gyflogaeth, addysg a hyfforddiant. Rydym hefyd am sicrhau ein bod yn dathlu treftadaeth ddiwylliannol amrywiol Merthyr Tudful a hyrwyddo ei huchelgeisiau yn y dyfodol ymhlith ein plant a'n pobl ifanc ac yn hwyluso'r defnydd ehangach o'r Gymraeg yn yr ysgol a'r gymuned ehangach, gan hyrwyddo hunaniaeth Cymru.

Bydd cefnogi ein preswylwyr i gael mynediad i addysg a hyfforddiant yn cyfrannu'n gadarnhaol at greu cymunedau ffyniannus, gwydn a chydlynol. Mae gwella mynediad at hyfforddiant ac uwchsgilio yn allweddol i'n datblygiad economaidd a ffyniant y genedl, y Cyngor a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd. Mae'n allweddol canolbwytio ar leihau nifer y preswylwyr nad ydynt mewn cyflogaeth, addysg na hyfforddiant i leihau unrhyw fylchau yn ein datblygiad economaidd, nodi unrhyw fylchau mewn sgiliau, cynyddu prentisiaethau a chodi mwy o ymwybyddiaeth o fanteision hyn.

Trwy ddarparu 'Cymunedau am Waith a Mwy (CFW +)' a'r 'Gronfa Ffyniant Gyffredin (SPF)', rydym wedi datblygu un model cymorth cyflogaeth ar gyfer Merthyr Tudful. Mae Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU (UKSPF) yn biler canolog ar agenda Codi'r Gwastad Llywodraeth y DU.

Mae uno cyllid Llywodraeth Cymru drwy CFW+ a datblygu gwasanaethau ymgysylltu allweddol drwy SPF a datblygu darpariaeth/cyfleoedd dysgu wrth galon ein cymunedau yn ein galluogi i annog y rhai sydd bellaf i ffwrdd o'r farchnad lafur i ystyried dysgu anffurfiol, dysgu ffurfiol, uwchsgilio a chyflogaeth. Trwy fodelau ymgysylltu Canolfan Gymunedol SPF Cwmpawd a hefyd Hyb Canol y Dref SPF, dylai hyn ein galluogi i gael mynediad at breswylwyr sydd â'r rhwystrau mwyaf cymhleth a chaniatáu swyddogaeth cymorth cyflogadwyedd Cowl+ i gefnogi preswylwyr.

Bydd adnabod y preswylwyr yn naturiol hefyd yn eu galluogi i gael mynediad at lefel fwy cadarn o ymyrraeth gwasanaeth, gan ganiatáu i breswylwyr feithrin perthnasoedd ag adrannau lluosog i chwalu rhwystrau, tra'n cael mynediad at gefnogaeth lawn gan y Cyngor. Mae hyn yn hyrwyddo dull cynhwysol iawn o ymdrin â phawb sydd am gael mynediad at wasanaethau.

Er ein bod wedi gweld camau cadarnhaol iawn ar ddylunio a chyflwyno set gynhwysol o raglenni ers cyflwyno SPF o lwybrau cyllid Llywodraeth y DU ynghyd â Llywodraeth Cymru - mae disgwyl i

CfW+ ddod i ben ddiwedd mis Mawrth 2025. Byddwn yn sicrhau bod hyn yn cael ei adolygu'n flynyddol ac yn canolbwyntio ar yr awydd i ddarparu gwasanaethau mwy cynhwysol i bawb wrth wneud y mwyaf o gyfleoedd i adrannau gydwethio i sicrhau'r adnoddau mwyaf posibl yn y dyfodol.

Atodiad 2 – A yw Cymru'n Decach – Adroddiadau blaenorol

YDY CYMRU'N DECACH? 2015 - COMISIWN CYDRADDOLDEB A HAWLIAU DYNOL

Nododd yr adroddiad hwn nifer o heriau cydraddoldeb a hawliau dynol allweddol i Gymru.

Edrychodd ar 7 prif fater:

- Cau bylchau cyrhaeddiad mewn addysg.
- Annog recriwtio teg, datblygu a gwobrwyo mewn cyflogaeth.
- Gwella amodau byw mewn cymunedau cydlynol.
- Cynyddu mynediad at gyfiawnder ac annog cyfranogiad democrataidd.
- Gwella mynediad at wasanaethau iechyd meddwl a chefnogi pobl sy'n profi iechyd meddwl gwael.
- Atal camdriniaeth, esgeulustod a chamdriniaeth mewn gofal a chadw.
- Dileu trais, camdriniaeth ac aflonyddu yn y gymuned.

Yn ôl yr adroddiad, bydd yr heriau'n gofyn am ymdrechion sylweddol gan sefydliadau'r sector cyhoeddus, y sector preifat a'r trydydd sector ac unigolion i'w lleihau.

YDY CYMRU'N DECACH? 2018 - COMISIWN CYDRADDOLDEB A HAWLIAU DYNOL

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi darlun cyflawn o gyfleoedd bywyd pobl yng Nghymru. Mae'n edrych ar draws pob agwedd o fywyd, gan gynnwys,

- Addysg
- Gwaith
- Safonau byw
- Iechyd
- Cyfiawnder a diogelwch
- Cymryd rhan mewn cymdeithas

Mae'n nodi ystod eang o argymhellion i fynd i'r afael â'r heriau cydraddoldeb a hawliau dynol allweddol yng Nghymru. Mae'n nodi bod rhywfaint o gynnydd wedi'i wneud ond mae mwy o waith i'w wneud.

Prif ffocws y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol fydd anfantais economaidd-gymdeithasol, anabledd, rhywedd a hil.

Datblygwyd yr amcanion i gyd-fynd â chanfyddiadau'r ddau *A yw Cymru'n Decach? 2015* ac *A yw Cymru'n Decach? 2018*.

YDY CYMRU'N DECACH? 2023 - COMISIWN CYDRADDOLDEB A HAWLIAU DYNOL

Adroddiad 'A yw Cymru'n Decach? Adroddiad 2023, y Monitor Cydraddoldeb a Hawliau Dynol, yw'r adolygiad diweddaraf a'r cyntaf ers Brexit, y pandemig COVID-19 a dechrau'r argyfwng costau byw.

Mae'r adroddiad yn rhoi trosolwg sy'n seiliedig ar dystiolaeth o gynnydd ar gydraddoldeb a hawliau dynol yng Nghymru. Fe'i trefnir gan y naw nodwedd warchodedig a gwmpesir gan Ddeddf Cydraddoldeb 2010, ac mae pob un yn edrych ar y themâu canlynol yn fanylach:

- Addysg
- Gwaith
- Safonau byw
- Iechyd
- Cyfiawnder a diogelwch
- Cymryd rhan mewn cymdeithas

Mae'r adroddiad hefyd yn cynnwys pennod sy'n canolbwyntio ar feysydd blaenoriaeth allweddol gan gynnwys hawliau dynol, statws economaidd-gymdeithasol a'r iaith Gymraeg.